

WARBURG INSTITUTE

FAH 875

Rare Books
Room

DIGITISED

f
a
h

875

✓

Aben Ezra, Abraham

Abraham ben Ezra

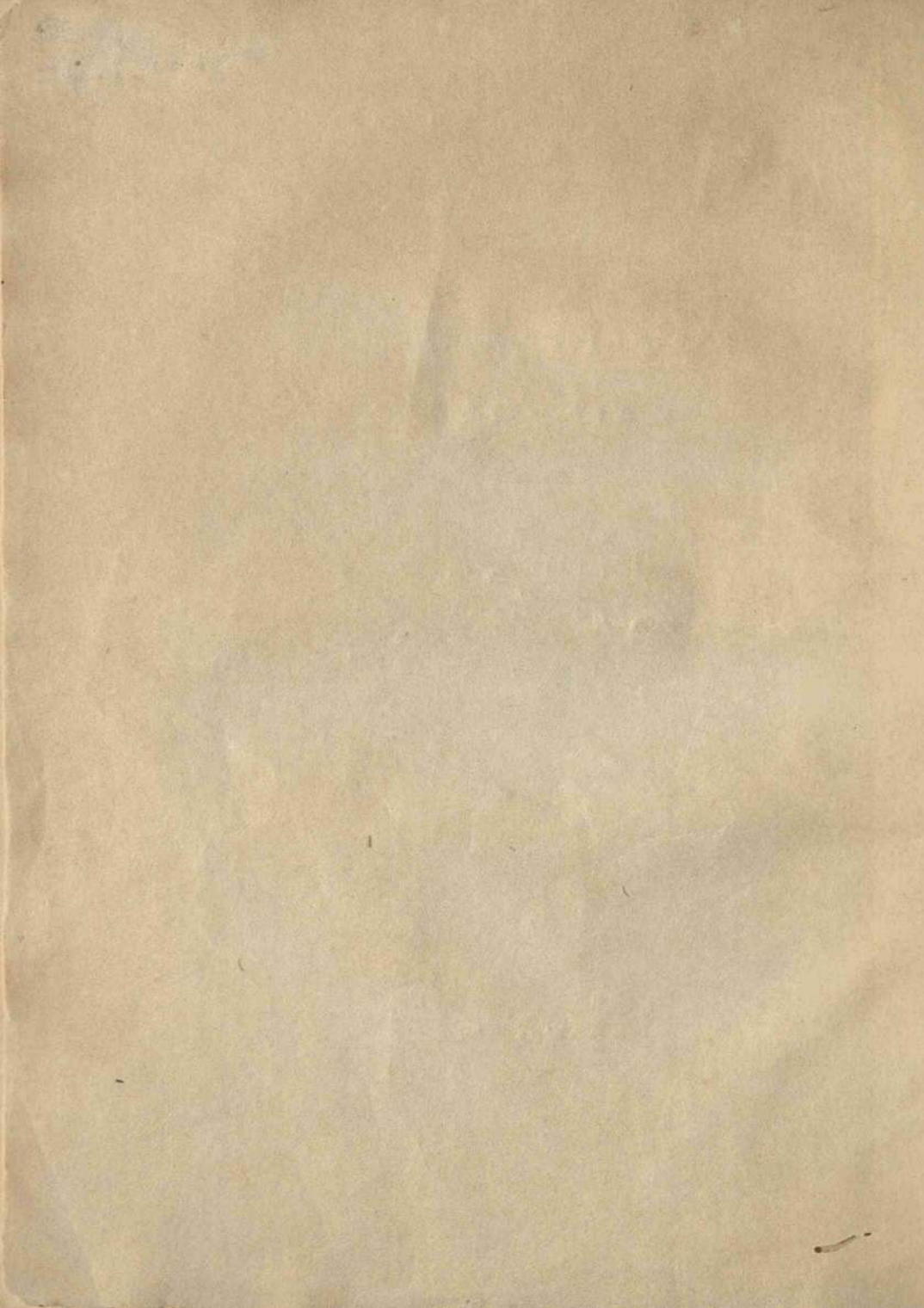
L. 429.

11/562 ✓

Hain *21.

Proctor ~~Panger~~ 4407

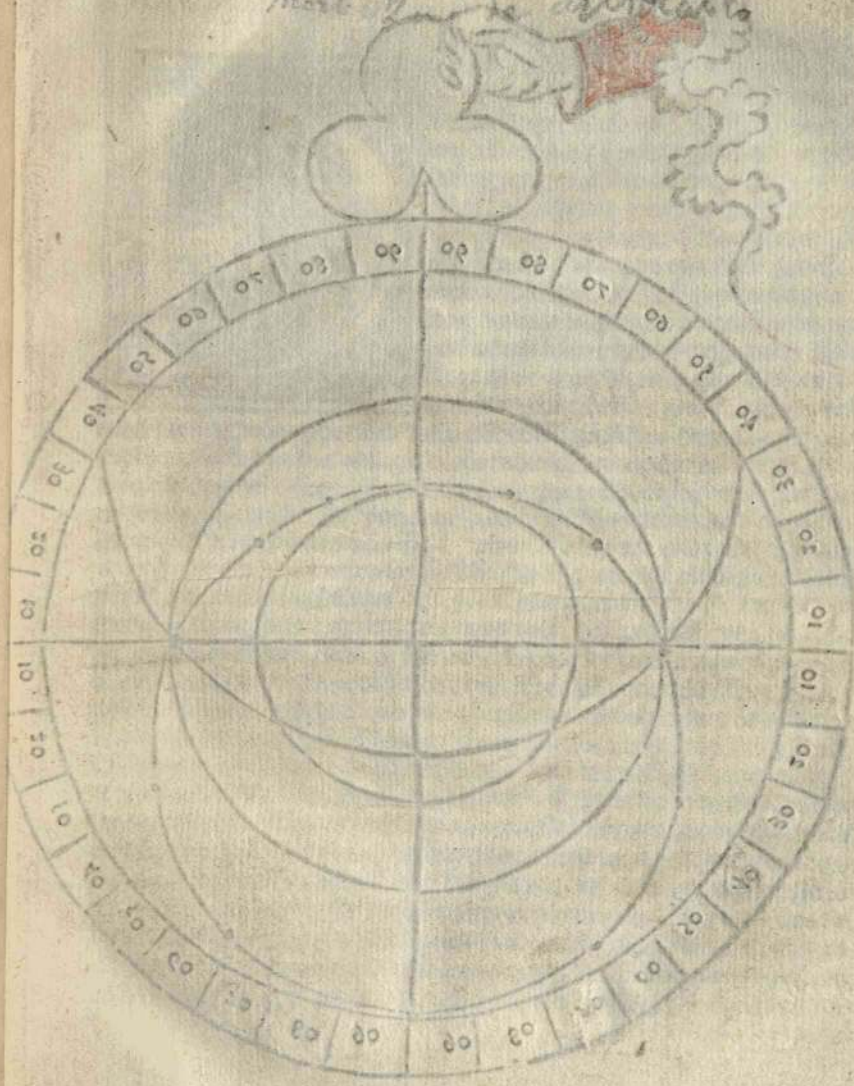
Copinger. P. 1. hr. 21.

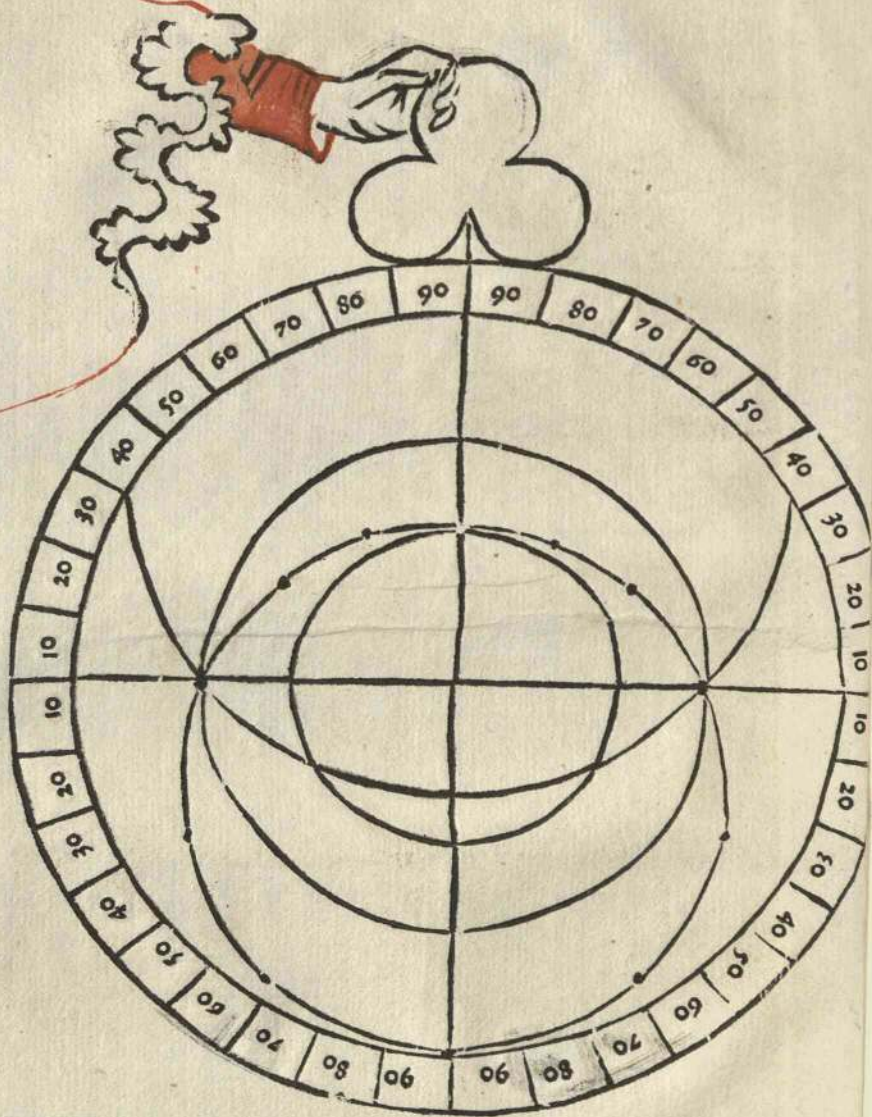
Abraham iudeus de nativitate

et Mauricius Pinta ad
Abraham iudeus de nativitate

✓ F
S. A
H
875

2m

UNIVERSITY OF LONDON
WARBURG INSTITUTE

Incipit liber Abraham iudei de natiuitatibus.

Dixit quoque abraham iudeus: optimum instrumentum ad inueniendum gradum orientem in natiuitatibus est astrolabium: quod quanto perfectius fuerit tanto melius. Post astrolabium autem optimum est instrumentum quod appellatur quarta circuli. Post hec umbra recta. Post hec umbra transversa. Post hec mensura per aquam facio. Animodar quod interpretatur trutina de qua dixit ptholemeus: quod considerandum est quod planeta potestatem habeat in gradu adunationis vel oppositionis solis et lune quam natiuitatez precesit: quia quot gradus signi in quo est ille planeta preterierunt: tot sunt gradus orientis vel

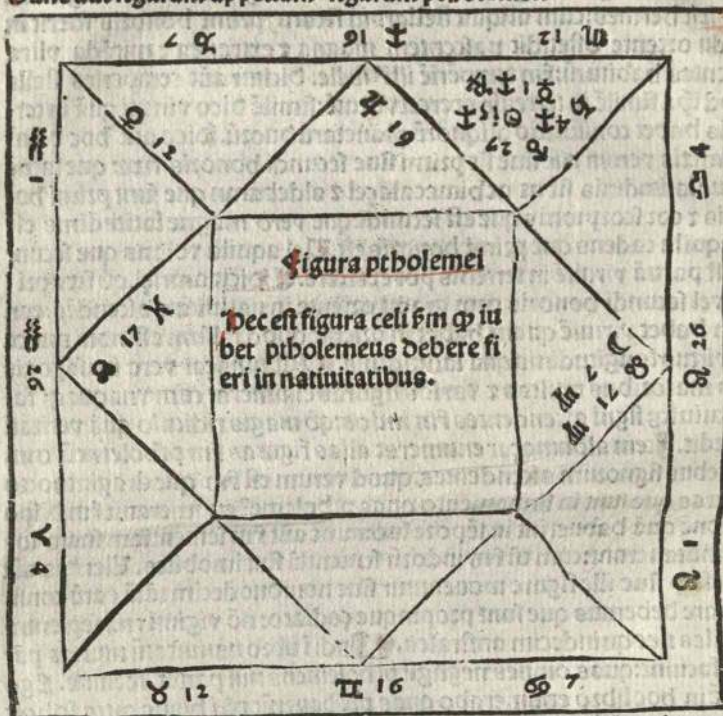
medij celi. Multis probationibus falsum esse constat: quod si quis defensor ptholemei accesserit et nobis obijciat dicens falsitatem animodar non recte probatam esse propter discordiam philosophorum: propter discordiam de partibus planetarum in gradibus. Respondemus nos in multis natiuitatibus cum astrolabio perfecto etiam in puncto ipsarum natiuitatum in terra etiam cuius latitudo cognita in gradibus et minutis superfluisse gradum et minuta altitudinis solis nec tamen inuenisse aliquem aliquem de septem planetis cuius gradum et minuta respondent gradibus et minutis orientis vel medij celi nisi cum fallacia plusquam trium quartarum hore. Dixit messabala: differentia adunationis et oppositionis solis et lune tamquam hora una temporalis ponenda esse: et deinde quantum hora natiuitatis ab hora precedente adunationis et oppositionis distiterit considerandum esse: et secundum proportionem distantie illius ad totam distantiam inter adunationem et oppositionem: de hora temporalis sumendum: sed hoc multotiens falsum esse probauimus. Dixit hermes quod locus lune in hora infusionis sperminis in matrice: erit gradus oriens in natiuitate: gradus vero oriens in conceptione est lune locus in natiuitate: quod verum esse probatione cognitum est nisi natiuitas vel septimo vel undecimo mense fuerit. Magistri enim astronomie primum mensem a conceptione sarturno attribuunt eo quod ipse semini vim retentiuam administret. Secundum vero ioui eo quod ipse incrementum semini conferat. Tertium marti calorem augmentanti et motum attribuunt. Quartum soli qui vitam spirituale in cor

de ponit. Quintū veneri lineamēta corporis et mēbra formāti et vnu-
stanti. Sextū mercurio q mēbra a se diuidit hacten^o cōiūta. Septimū
lune q forme est et mod^o indicatiua : nascentē in hoc mēse contingit vi-
uere sed nō diu et vix vn^o inquinamento carens in hoc mense nascitur.
Octau^o itez ut prim^o saturno dedica^t: egressū conceptui p^hibenti: q si
vel ex motu aie vel accidēte corporis in hoc mēse pgnās pepererit et pa-
riēs et par^o simul vita p^huabunt. Itē non^o ioui ascribit^o quo plurimi na-
sunt. Contingit etiā quosdā in mense decimo nasci eo qd mars motus
prebeat cui est mensis ille. Sunt quoq^{ue} qui mense vndecimo oriunt^{ur} sed
rarissimi ut vix vn^o inter mille. **Nūc** aut^{em} ariet^{em} trademus qua scire pote-
rimus cognita natiuitate quot dies pregnās cōceptui hōspiciū p^hebue-
rit: cognito oriente in natiuitate cognitoq^{ue} vtrū luna in superiori hemi-
sperio fuerit vel p^hpe ipm i principio septime dom^o vel iux^{ta} p^hncipiū inue-
neris dies more fuerūt. 259. si aut^{em} plurimū a principio septime domus
distiterit: vide quot grad^{us} equalib^{us} ab eo distet et p^h singulis gradib^{us}: su-
me horā rectā et quinquagita minuta hore: horas cū minutis hore i dies
redige: et qd inde puenerit: p^hstate sūme diez adiunge. Qd si luna fuerit i
orientis gradu: dies more fuerūt. 273. q si luna in inferiori hemisferio
fuerit: visa differentia ab oriente ad ipam i gradib^{us} equalib^{us} operās ut
supra qd productū fuerit adde sūme p^hstate dierū luna in superiori emi-
sperio existente. **Consentio** hermeti in hoc q locus lune in cōceptione
erit oriens in natiuitate semp. **Contingit** vō si p^hpe natiuitatē: scilicet se-
ptem vel quinq^{ue} dies ante natiuitatē ali^o planeta quā saturn^{us} gradum
orientē in cōceptiōe obtinuerit ibiq^{ue} p^htatē hīs lunā uel ex qdrato uel
ex opposito respexerit: erit partus citius p^hinito tēpore. **Dixit** p^h bo-
lemeus. Qis planeta ante initū alicui^o dom^o exis et minus q^{ue}. 5. gradi-
bus ab initio distans: quasi in illa domo existens est siue p^hncipiū illi^o
dom^o sit in initio signi siue nō. **Intelligendū** aut^{em} distātiā p^hdictā quinq^{ue}
gradibus equalib^{us} esse cōsiderandā: dico aut^{em} q qñ planeta ē in p^hncipi-
pio dom^o maxime virtutis ē quāto aut^{em} in ipa domo a p^hncipio magis
elongat^{us}: tanto virtutis minoris ē. **Quā** aut^{em} est in proximo gradu ante p^hncipiū
dom^o parue potentie: est quā potentia a p^hncipio recipit: mino-
ris aut^{em} est p^hotentie cū in secūdo est ante p^hncipiū dom^o: sic paulatim p^hotē-
tia diminuit^{ur}: crescente distantia: ut in quinto null^{us} sit virtutis. **Dixit**
messabala q si planeta est in. 30. gradu alicui^o signi null^{us} penitus vir-
tutis est in signo in quo est: sed in sequenti: hoc aut^{em} falsū est. **Signa** enī
quocūq^{ue} modo accipiāt siue fm cogitationē siue fm visum: nullo inter-
uallo a se ab inuicem distincta sunt. **Horum** est ionis terminū esse in

ariete a capite arietis vsq; ad finē sexti gradus eius. Terminū vero ueneris in sex gradibus sequentibus esse: tamē si fuerit iuppiter in principio sexti gradus arietis non dicitur uirtutem habere in termino ueneris subsequente sed in suo: et sicut interuallo non distat terminus a termino: sic nec signū a signo. nam totus circulus gradibus distinguitur. **D**ixit hermes: cum aliqua stellarum fixarū primi honoris fuerit in gradu oriente ostendit nascentem magnā et extraneā et mirāda ultra parentes habiturū: sicut tempore illi stelle dicitur autē temperies stelle quod ipsa similē in terrenis exercet uirtutē: similē dico uirtuti quā in terrenis habet coniunctio aliquorū planetarū duorū. **D**ico autē hoc dictū hermētis uerum esse siue sit primi siue secundi honoris fixa: que tamē parue latitudinis sit ut achimecalacel et aldebaran que sunt primi honoris et cor scorpionis que est secundi: que uero magne latitudinis est ut aquila cadens que primi honoris est. **U**el aquila uolans que secundi est parua uirtutē in terrenis potest exercere. **D**icit aniriçi. quod fixa primi uel secundi honoris cum gradu oriente in natiuitate ascendēs: eandem habet uirtutē quam habet in oriente quod falsum est. nam maior est uirtus longitudinis quā latitudinis. **A**lbumaçar uero in isagogis suis maioribus multas et varias figuras enumerat cum unaquaq; facie cuiusq; signi ascendentes sicut in indos: quod magis ridiculo quā ueritati accedit. **I**tem albumaçar enumerat alias figuras sicut ptolemeū cum faciebus signorum ascendentes. quod uerum est sicut in quadraginta octo figuras que sunt in firmamento quas ptolemeus enumerauit sicut in dispositionē quā habuerint in tempore suo: nunc autē sicut in sententiā suā loca mutauerunt: cum tamen sicut in indos sententiā sint immobiles. **U**eritas autē sic est quod siue ille figure moueantur siue non: duodecim tantū earū considerare debemus que sunt propinque zodiaco: non uiginti uel septentrionales nec quindecim australes. **I**ndi in libro natiuitatū multas partes faciunt: quas omnes negligit ptolemeus nisi partes fortune. **E**go autē in hoc libro enumerabo quas probauerūt pitii huius artis scilicet domos: messaballa: andrugagar: bis prelibatis nunc de proposito dicendum est.

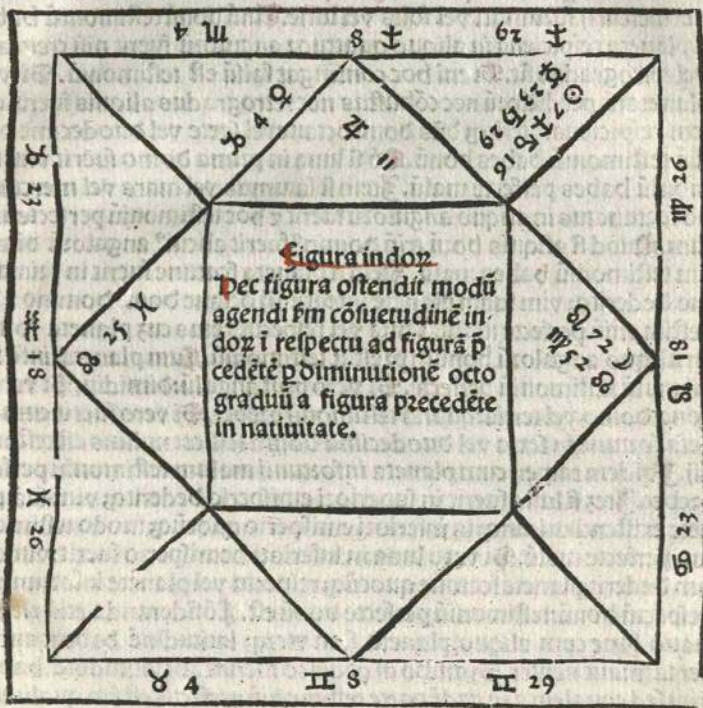
In primis ergo sicut in tabulas probationū oriente inueni domos quoque sicut in terre latitudinē coequa. sicut in artem a nobis in astrolabio traditam: non sicut in magistros astronomie quorum falsitas in libro de rationibus tabularū ostendimus. **E**t cum duodecim domorū signam describeris scribe locū cuiuslibet planete in domo in qua in-

uenit. Caput quoque draconis lune et caudam: quos omnes in tabulis probationum secundum longitudinem terre oportet coequatos esse. Scribe etiam septem respectus cuiuslibet septem planetarum in domibus ubi sunt illi respectus considerandi secundum distinctionem domorum et secundum gradus equales. Hanc autem figuram appellamus figuram ptolemei.

Hec aliam fac figuram et ab orientis gradu minue octo gradus retro: nec cures an in eodem signo an posteriori terminet subtractio: gradum vero in quem terminat scribe in secunda figura initium ponens prime domus: et adhuc modum a principijs singulorum domuum deme octo gradus: et gradus terminationis: principia reliquarum domuum scribe in secunda figura. Similiter a locis singulorum planetarum et capitis et caude

et a locis respectu octo gradus retro deme: et terminos subtractionis singulorum in secunda figura scribe et hec appellat figura indorum.

Sunt autem hee due figure ad presens negocium ad modum necessarie.

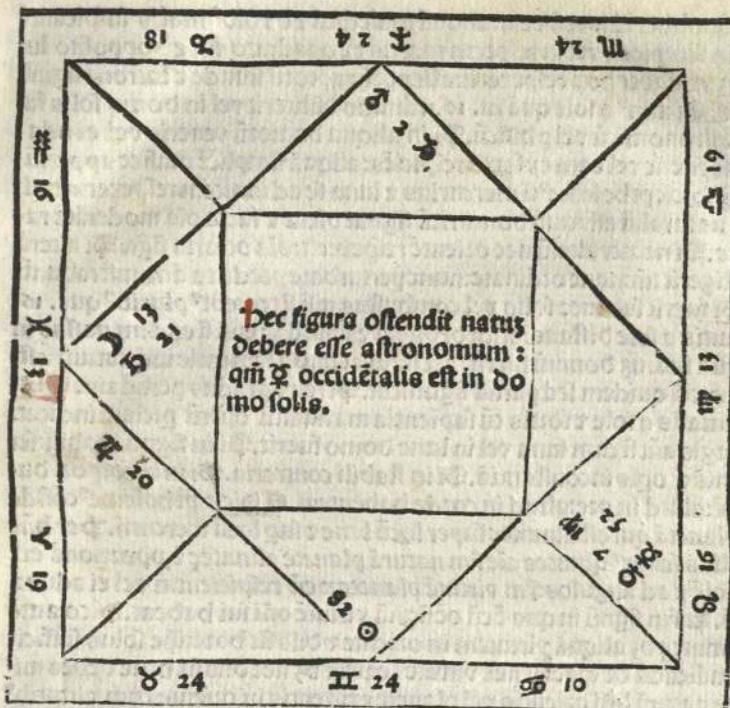

In predicto modo figuratis primo considerandum occur-
 rit an nascens habiturus sit nutritionem que est quatuor
 annorum secundum astronomos: qui anni attendunt iuxta quat-
 tuor signa quatuor elementis filia. **P**rimum enim annum in-
 dicat signum oriens. Secundum vero annum secundum ab oriente signum

Tertiu:tertiu. **Quartu**:quartu. Ad huius rei notitiā grad^o oriens inspi-
ciendus est: an aliquis planetarū ipm respiciat fm domozū distinctio-
nem: vel fm gradus equales. Si respectus ille fuerit iouis vel veneris
vel mercurij fortunati vel solis vel lune. Unū bonū testimoniū habes:
si planeta respiciens in aliquo quattuor angulozū fuerit nisi crematus
vel retrogradus sit. Si eni hoc contingat falsū est testimoniū. Si vero
planetarū predictorū nec cōbustus nec retrogradus aliquis fuerit oriē-
tem respiciens: fueritq; dñs dom^o octauē vel sexte vel duodecime dimi-
diū testimoniū habes bonū. Qd si luna in prima domo fuerit vnū testi-
moniū habes perfecte malū. Item si saturnus vel mars vel mercurius
nō fortunatus in aliquo angulozū fuerit z hoc testimoniū perfecte ma-
lum. Quod si aliquis horū triū domin^o fuerit alicui^o angulozū dimidi-
um testimoniū habes malū. Item si planeta fortune fuerit in prima do-
mo dederitq; vim suam planete infortunij octauē dom^o domino z hoc
testimoniū perfecte malū. Luna vel respectus eius cuz planeta fortune
in aliquo angulozū bonum prestat testimoniū. Cum planeta infortu-
nij malū testimoniū perfecte. Si vero post angulū: dimidiū. Si vero in
nona domo vel tertia: quartā testimoniij prebet. Si vero fuerit cum pla-
neta fortune in sexta vel duodecima domo scilicet nullius est testimo-
nij. Vbi dem tamen cum planeta infortunij malum testimoniū perfecte
prebet. Item si luna fuerit in superiori emisperio dederitq; vim suā pla-
nete existenti cuiusq; in inferiori emisperio quocūq; modo testimoni-
um perfecte malū. Si vero luna in inferiori emisperio fuerit: vimq; su-
am dederit planete fortune quocūq; respectu vel planete infortunij per
respectū bonū: testimoniū perfecte bonū est. Cōsideranda etiā est adu-
natio lune cum aliquo planeta. sc. an vterq; latitudinē habeat aut al-
ter tātū: aut neuter. Si ambo in zodiaco fuerint aut latitudinē habue-
rint sed equalem z in eadē parte testimoniū perfectū est fm qualitatem
planete lune coniuncti. Si aut alter in zodiaco fuerit: alter vero ex vtrali
bet parte latitudinē sed parū habuerit aut ambo ex vtraq; parte: lati-
tudo tñ vni^o maior latitudine alteri^o minui^o testimoniū fm quantita-
tem latitudinis. Si vero latitudinē ex diuersis partib^o habuerint nullū
testimoniū erit. Si y^o lūa ex opposito aliquē plāctā respererit būeritq;
coeqlē latitudinē z ex diuersis partib^o testimoniū perfectū. Si aut ex
vna parte fuerit: licet latitudo equalis: nullū sūt testimoniij. Si alter in
zodiaco est alter latitudinē habeat v^o ambo latitudines inequales z in
diuersis partib^o habeāt minui^o testimoniū. ¶ Si vero luna aliquē pla-
netam ex tertio vel sexto respiciat z alter in zodiaco fuerit alter extra:

parū diminuit testimoniū. Si ambo latitudinē habeant vel ex diuersis
partib⁹ vel ex eadē dimidiū est testimoniū. **¶ Si** luna ex quadrato ali
quē planetā respiciat: siue vterq; vel alter: vel neuter latitudinē habeat
testimoniū pfectū. **¶ Si** luna a sole min⁹ quā duodecim grad⁹ distat p
fecte malū testimoniū. Si vero ex quadrato vel opposito solem respici
ciat dimidiū testimoniū malū. Si ex tertio vel sexto bonū testimoniū p
fecte. **¶ Si** luna adunata fuerit saturno: vel in respectu saturni: fueritq;
ip̄a inter adunationē: ⁊ oppositionē ei⁹ ⁊ solis saturni maliciā minuit.
¶ Si aut inter oppositionē ⁊ adunationē fuerit: eius maliciā auget. **¶ Si**
vero adiuncta marti vel in martis respectu fuerit: e contrario accidit quā
in saturno. **¶ Si** luna ⁊ aliquis aliorū planetarū fuerit in diuersorū signo
rū gradib⁹ a linea equinoctiali eādē distantib⁹ vel in fine a dextra vel in
fine a sinistra: testimoniū pfectū s̄m planete qualitātē. **¶ Si** in domo se
xta luna ē etiā absq; oī respectu testimoniū dimidiū malū. **¶ Si** leo vel
sagittari⁹ vel aquarius oriēs fuerit oīa testimonia p̄fata perfecta dimi
diabunt in eadē qualitate tamē p manentia. **¶ Ad** huc sp̄ ad tres domi
nos triplicitatis oriētis cōsiderandū: nec curandū an ip̄i plāete fortūe ul⁹ i
tunij fuerint. Qd si oēs tres vel duo eorū in domibus bonis fuerint: nec
eorū in domib⁹ bonis existentū aliquis retrograd⁹ vel cōbustus fuerit:
testimoniū pfecte bonū. Si aut in malis domib⁹ fuerint tres vel duo eo
rum aut retrogradi aut cōbusti testimoniū pfecte malū. **¶ De**inde triuz
dñorū triplicitatis status cōsiderandi ⁊ p eosdē dños: annos nutritiōis
diuidēdos ⁊ cū cuiq; annus cū tertia anni parte cōtingat: prim⁹ dñs tri
plicitatis primū annū cum prima tertia sequētis anni iudicabit. **¶ Secū**
dus vō dñs duas reliquas cū duab⁹ tertijs tertijs anni: tertius quod re
liquū ē pro statu suo iudicabit. Primū quoq; annū nutritiōis prime do
mui ascribendū: secūde secūdū: tertiē tertiū: quartē quartū: ⁊ si i aliqua
illarū domū est planeta malus: in anno domui ascripto infirmitatem
nascens patiet: cui⁹ morbi qualitātē per planete qualitātē perpendere
poteris. **¶ Temp⁹** quoq; infirmitatis hoc pacto ppendas a principio do
mus in qua est planeta vide p quot grad⁹ equales distet ip̄e planeta ⁊
singulis duob⁹ gradib⁹ ⁊ dimidio vnū mēse tribue ⁊ singulis gradib⁹
duodecim dies. **¶ Ex** his aut de qbus in sexta domo rationabimur mē
brum passurū cognosce. **¶ Pot**issimū aut oīuz testimoniorū est ut pla
nete super totum circulum potestātē habentis quē sarraceni almuteq; di
cunt statum consideremus: eius enī testimoniū pro qualitate sui status
omnibus alijs simul acceptis equipollet. **¶ Punc** aut sic inuenies. **¶ Si**
endum ergo quod loca principalia quinq; sunt. **¶ Unus** solis: alter lune.

Terti^o est locus adunatiōis vel oppositionis vtracūq; harū natiuitatem preceſſerit. **Pic** autē diſſentiūt ſapientes: cū enī oppoſitiō natiuitatē preceſſerit dubitant an locus ſolis an locus lune: terti^o accipiendus ſit. **Ptholemeus** autē affirmat ſp locū eius q ſuperi^o hemiſperiū in oppoſitione obtinuit: tertiū ponendū. **Hermes** autē et **dozochius** aſſerūt tertiū ponendū eſſe locū ſuperius hemiſperiū tenentis in natiuitate. **In** di tñ et meſſa halla dicūt locū lune in hora oppoſitionis ſemp ponendū tertiū: quib^o conſentiūt ſapientes ſarracenoꝝ quibus et ego. **Quart**^o gradus oriens. **Quintus** pars fortune q ſm ptholemeūz ſemp de die et nocte ſumēda eſt a ſole ad lunā. **Computa** quot virtutes habeat quilibet planetarū in his quinque locis: et in loco in quo eſt: et in die natiuitatis et hora. **Pa** dñō domus quinque virtutes: dñō vero honoris quattuor dñō triplicitatis quiſq; horū fuerit tres: domino termini: duas: dñō faciei: vnā. **Si** quis in domo prima fuerit da ei duodecim virtutes. **Ex** iſtenti in decima: vnū decim. **In** ſeptima: decē. **In** quarta: nouē. **In** vndecima: octo. **In** quinta: ſeptem. **In** ſecūda: ſex. **In** nona: quinque. **In** octaua: quattuor. **In** tertia: tres. **In** duodecima: duas. **In** ſexta: vnā. **Attribue** domino diei ſeptem: dñō hore: ſex virtutes: et planeta ergo q plurimas virtutes habuerit ille eſt almuteq; et ſm hoc quod numer^o virtutū cuiuſq; ceteroꝝ ad numerū virtutū hui^o acceſſerit: ſm hoc virtus eius in naſcente apparebit. **Et** qñ antiqui de natiuitatibus tractantes ſm ordinē domoꝝ procedere conſueuerūt nō ſm ordinem licet naturalē a ptholemeo in libro quattuor capituloꝝ obſeruati: et nos antiquoꝝ veſtigijs inſiſtentes eodē ordine pcedem^o. **In** primis ergo de aia et ei^o affectibus et corporis complexionē et vite quantitaterā ciotinabitur.

Ad iudicandum ergo de anima nascentis primo statu mercurij considera. Si mercurius fuerit occidentalis a sole nec sub luce eius nisi in ariete et leone. Nec retrogradationi propinquus. Et in aliquo angulorum quod est eum fortem esse. Animam forte liberalem famamq; fortitudinis et libertatis indicat. Quod si fuerit in domo casus: subtilitate sine fama signat. Quod si primus angulus fuerit in predictis mediocres signat. Quod si in aliquo suorum domorum fuerit: liberalium artium scias porredum. Quod si fuerit in aliqua domorum saturni vel ex quadrato vel ex opposito ubi cumq; extiterit: respiciat aliquam partem predicat: aliorum et diuinorum indigatrice. Quod si fuerit in aliquo domorum iouis: vel eum quicumq; modo respiciens fuerit aliquam benivolam largam legum amatricem demonstrat. Si in domo maris

vel quolibet eius respectu: aliquā maledicā ⁊ de oib⁹ malis suspicantē
Si in scorpiōne vel in respectu martis ex quadrato vel ex opposito lu-
 naq; vtrūlibet horū respexerit: alienorū raptorū fraude ⁊ latronē signifi-
 cat. **S**i min⁹ a sole quā in. 16. minutis distiterit vel in domo solis fu-
 erit astronomicū vel phisicū. **S**i in aliqua domorū veneris vel ei adu-
 natus fuerit vel eam ex sexto respiciēs: aliquā simplicē musice appetiti-
 uā. **D**icit ptholeme⁹ si mercurius ⁊ luna se ad inuicem respexerint: ali-
 quā naturaliu affectuū domitricē signat dicta ⁊ facta oia moderatē ra-
 tione. **S**i neuter alterū nec orientē respexerit: oia contraria sūg. **S**i alterū
 contigerit tm̄: nunc ordinate: nunc perturbate predicta āministrabunt.
Si fuerit sub luce solis vel combustus nisi sit recept⁹ plurib⁹ quā. 16:
 minutis a sole distans: aliq; debilem ⁊ pauidā: etiā si eadē passus in
 aliqua suarū domū fuerit: vel saturni quod sapientie indicatiū est.
Scientiā quidem sed parūā significat. **S**i retrogradus perfidam. **S**i
 orientalis a sole ⁊ fortis cū sapientia manualiū operū piciam indicat.
Magis autē si cum luna vel in lune domo fuerit. **S**i in signo mobili: ser-
 monis ⁊ opis inconstantia. **S**i in stabili contraria. **S**i in bicorpozi du-
 plicē: aliud in ore: aliud in corde habentem. **D**icit ptholeme⁹ cōsde-
 ra planetā qui est almuteq; super locū lune ⁊ sup locū mercurij. **P**er hūc
 facilius scitur⁹ q̄litates aie fm naturā planete almuteq; ⁊ pportionē ei⁹
 ad solē ⁊ ad angulos: fm virtutē planetarū eū respicientiū vel ei aduna-
 torū. **E**t fm signū in quo ē cū oē signū virtutē dñi sui habeat. **D**ico autē
 si almuteq; hz aliquā virtutem in oriente ⁊ dñs sit hore: ipse solus sufficit
 ad iudicādū de aīa. **S**i nec virtutē i oriēte hz nec dñs sit hore debes mi-
 scere naturā dñi orientis vel planete existentis in oriente cum virtutib⁹
 mercurij ⁊ almuteq;. **D**ixit messāballa: signa ignea signa regū sūt subli-
 miū aliq; demonstratiua: dico tm̄ nām igneorū p q̄litate dñorū suorū vari-
 ari. **S**i enī aries oriēs fuerit marti nām habebit: bellicosus: verbosus:
 discordiaꝝ seminator ⁊ hec intendē ⁊ remittē fm debilitatē vl for-
 titudinē marti habitā in natiuitate. **E**t fm respectū planetarū ad marē.
Quod si iuppis in natiuitate arietē tenuerit nec cōbūst⁹ nec retrograd⁹: ad
 fidei ⁊ religionis obseruationē nascens alios iuitabit. **S**i leo in oriente
 fuerit aliq; subline dominiū. s. sup alios appetētē labores operū exosā
 indicat. **S**i iuppis in eo extiterit a sole orientalis: qz ē q̄nte dñs bonos
 filios hitatur. **I**te qz ē dñs octauē: longā vitā. **S**i vō ibidē mars fuerit
 iracūdū: bellicosū: lōgas vias pfecturū: qz ē dñs none. **E**t fm fortitudi-
 nē vel debilitatē marti i natiuitate ea q̄ offert mars intēdēt vl remittēt.

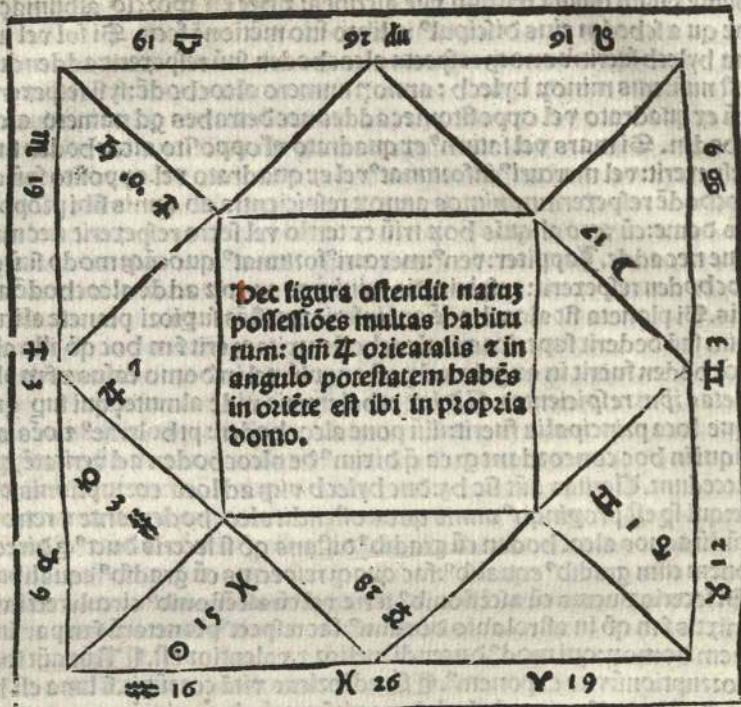
Et notandū quod in omni natiuitate mars ire indicatiuus est. Sed si fuerit in signo igneo maior erit iracundia quā in aquatico: et in signo humanā formā habente: sanguinis humani effusor erit. **S**aturnus quoq; in omni natiuitate solitudinis et tollerantie laborz significator est. **S**ol vō appetit honoris et potestatis. Ven⁹ appetit mulieres ludos et cōiuiua potatiōes et his filia. **M**ercuri⁹ sapientiā et opa et magis si fuerit occidentalis a sole. **I**upit⁹ fidē firmā et appetitū peccūie. **L**una vō virtutes naturales et cōplexionē corpis indicat. **E**t notandum complexionē corporis pfecte sciri posse et p naturā signi in quo est luna: et p portionē lune ad solem. Et nām planete respicientis vel lunaz vel orientem vel vtrūq; **P**ulchritudinē vō p hoz triū figuras: orientis scilicet et signi in quo est almuteq; et signi in quo est luna pfecte scies. **S**igna vō pulchritudinis sūt: gemini: virgo: libra et prima medietas sagittarij. **S**igna autē mediocris pulchritudinis sūt: scorpi⁹ capricorn⁹ pisces. **Q**uod si almuteq; fuerit in zodiaco matrū nascentē p̄tendit. Si extra scdm quātitatē latitudinis pinguedinē. Si aliqd rectorū in oriente fuerit atq; in eo luna vel almuteq; longitudinē maiorē qdē si vterq; figt et hoc respectu parentū. **P**er dñm hozet per planetā existentē in oriente: vel gradū orientē respicientē: colorē habebit.

Nunc de vita dicendū.

Inatiuitas diurna fuerit vide locū solis. Si inueneris eum vel in decima vel in vndecima fm partitionē domorū sol hylech erit: qd mulier interpretat siue in masculino siue in feminino signo fuerit. **Q**uod si aliqs planeta et p potestatem bz sup locū solis solem respererit: ille planeta alcohoden: qd marit⁹ interpretat erit. **Q**uod si plures plane te solem aspererint: de illis sume almuteq;. Si vō null⁹ planeta solem respererit: fac ut docebo postea: qd si sol fuerit in nona domo vel in septima et in signo masculino pone solem hylech et vide si poterit habere alcohoden. Si vō in predictis domib⁹ nona scilicet vel septima et in signo feminino fuerit: vel in alijs domib⁹ nō ponas euz hylech. **Q**uod si sol nō est hylech: vel est hylech sed nō bz alcohoden. **V**ide locū lune: si fuerit in domo septima siue in masculino siue in feminino signo pone eaz hylech. **S**ilr si fuerit in decima vel in vndecima et in signo masculino. **E**t notandū qd in alijs domib⁹ superi⁹ hemisperij tenētib⁹ luna hylech esse nequit. **E**t si luna fuerit in prima domo vel tertia siue in signo ma

scilicet siue feminino: vel in quarta vel in quinta et in signo feminino: pone eam hylech: si autem in signo masculino vel in alia domo inferiori hemisphaerii: pone hylech: quod si luna hylech inueneris: vide si habeat alcochoden an non: si non habet alcochoden: vide si natiuitate precesserit adunatio vel oppositio solis et lune: si adunatio precesserit: et si gradus adunationis fuerit in aliquo angulo vel in domo que est post angulum illum gradum pone hylech: et vide si habeat alcochoden. Si oppositio solis et lune natiuitate precesserit sume gradum oppositionis eius: scilicet qui in natiuitate fuit super terram et quomodo de gradu adunationis: operare quod si non habueris hylech: sine alcochoden: pone gradum orientem hylech: et eius quere alcochoden: et si non habuerit alcochoden pone pariem fortunam hylech: et eius quere alcochoden: et si non habuerit vitam nascentis brevis erit: et quod primum interemptorum gradus oriens offenderit: nascentem perimet. Et quanto plures hylech et alcochoden fuerint: tanta vita plurius erit. Quod si natiuitas nocturna fuerit et luna in aliquo locorum predictorum in superiori scilicet vel in inferiori hemisphaerii: pone hylech et quere eius alcochoden: et si ipsa non fuerit hylech: vel alcochoden non habuerit: pone solem hylech si fuerit in prima vel quarta vel quinta: siue in feminino siue masculino signo: et quere eius alcochoden: et si ipse non poterit esse hylech: vel non habuerit alcochoden: opere ut supra de gradu adunationis vel oppositionis de gradu orientem vel primum fortune. Et sciendum si natiuitas fuerit post oppositionem: et sol et luna ambo in natiuitate fuerint super terram: sume locum solis. Quod si natiuitas nocturna fuerit et luna sub terra: sume locum lune in oppositione ad hylech faciendum: et cum habueris hylech cuius sit alcochoden vide alcochoden. si fuerit in aliquo angulo quattuor: nec fuerit sub luce solis: nec retrogradus vita nascentis tanta quanta est multitudo annorum maiorum illius alcochoden. Quod si fuerit alcochoden in domo undecima vel quinta et fuerit ille planeta unus de tribus superioribus et orientalis a sole. Vel unus de tribus inferioribus et occidentalis a sole: reputa eum quasi esset in angulo. Et itaque nascentis maximos annorum ascribe. Si alcochoden est aliquis superiorum trium et occidentalis a sole. Vel aliquis inferiorum et orientalis a sole: annos mediocres vite attribue sicut annos mediocres vite ascribe: si fuerit in secunda vel octaua siue orientalis siue occidentalis soli fuerit. Si vero fuerit in domo casus minimos annorum vite adiudica: quod si alcochoden fuerit sub luce solis numerus annorum sibi ascriptorum numerus dierum significat tantum. Si alcochoden retrogradus fuerit et inter primam stationem et oppositum

deme vnam quintā reliquū vite ascribēs: et hec est portio albumacar
 de qua scheden eius discipul⁹ in libro suo mentionē fecit. Si sol vel lu-
 na hylech fuerit: bonoq; respectu alcohoden suū respexerit: addendus
 est numerus minor hylech: annoz numero alcohodē: s; si respexerit
 eū ex quadrato vel opposito: nec addes nec detrahes qd numero alko-
 choden. Si mars vel saturn⁹ ex quadrato vel opposito alcohoden suū
 respexerit: vel mercuri⁹ infortunat⁹ vel ex quadrato vel opposito suū al-
 cohodē respexerit: minimos annoz respicientis ab annis sibi propo-
 tis deme: cū vero aliquis hoz triū ex tertio vel sexto respexerit nec mi-
 nue nec adde. **Iuppiter:** ven⁹: mercuri⁹ fortunat⁹. quocūq; modo suū al-
 cohoden respexerit: respicientis minimos annoz adde alcohodē an-
 nis. Si planeta sit alcohodē qui inferior existēs supiori planete alicui
 vim suā dederit superior erit alcohoden: vitaq; erit fm hoc qd ille al-
 cohoden fuerit in angulo vel post angulū vel in domo casus et fm pla-
 netas ipm respicientes. **Uicit** ptholemeus vide almutē qui sup gn-
 que loca principalia fuerit: illū pone alcohoden: ptholeme⁹ et oēs an-
 tiqui in hoc concordant qd ea qd dixim⁹ de alcohoden ad veritatē ppe-
 accedunt. Veritas autē sic hz: duc hylech vsq; ad locū corruptionis vi-
 te: qui sp est propinqu⁹ annis quos offendit alcohoden: ante et retro se-
 cūdi annos alcohoden cū gradib⁹ distans qd si feceris duc⁹ p directi-
 onem cum gradib⁹ equalib⁹: fac quoq; respectus cū gradib⁹ equalibus
 Si feceris ductus cū ascēssionib⁹ terre vel cū ascēssionib⁹ circuli recti vel
 mixtis fm qd in astrolabio docuim⁹: fac respect⁹ planetarū fm partiti-
 onem domoz: qui mod⁹ ducendi melior et valentior est. **Nūc** autē loca
 corruptionū vite exponem⁹. **Grad⁹** oriens vitā corrūpit. si luna est hy-
 lech. Si grad⁹ oriens hylech luna vitā corrūpit: pncipiū quoq; quarte
 dom⁹ vitā corrūpit. pncipiū similiter septime dom⁹ si hylech fuerit in se-
 ptima vel nona retro ducēdus. **Locus** quoq; solis: et quadrati et oppo-
 situm. **Locus** quoq; oppositus loco dñi octane siue planeta sit fortune
 vel infortunij: caput quoq; et cauda draconis luna existente hylech: sa-
 turnus quoq; et mars et mercuri⁹ non fortunat⁹: scilicet loca hoz et qua-
 drata et opposita vitam rūpūt eorundem respectus ex tertio et sexto si ali-
 quis hozum domin⁹ fuerit sexte vel octaue vel duodecime similiter ter-
 mini hoz. Si planeta fortune respexerit terminos eoz quocūq; modo
 vel sol vel luna ex trino vel sextili: morbo quidem graui affligetur non
 tamen vita priuabitur nascens. **Locus** quoq; aldebaran humerusq;
 canis: et cor scorpionis: cor leonis: caputq; diaboli: quod est in tauro.

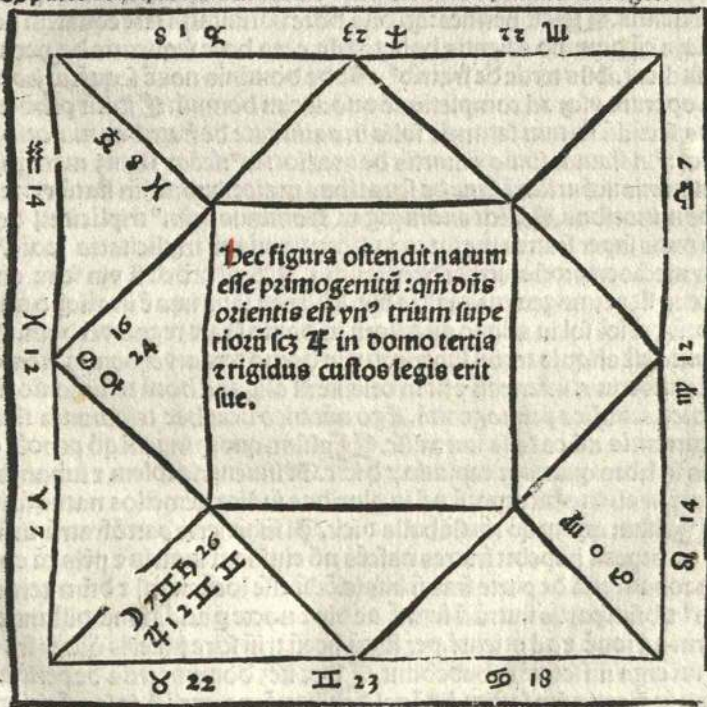

Odm^o scōa ē dom^o pecunie. **H**ic dicem^o de pprietate ⁊ felicitate in q̄ tpe suor ānoz contingat. **P**rimo iuppit cōsiderā dū. **S**i hic fuerit in aliq̄ anguloꝝ vel p^o angulū ⁊ oriētalī a sole ⁊ potestate hñs sup̄ orientē i natiuitate diuitiarū possessionē signīficat. **S**i dñs scūde dom^o fuerit in p̄ima domo fueritq; fortunat^o sine labore diuitias possidebit: ⁊ p̄ naturā illi^o planete poteris scire vnde diuidicie future sūt. **U**t si sol fuerit illi per potestatem diuitie contingent. **S**i mars per bella vel p̄ latrocinia. **S**i saturn^o ex hereditate mortuorū. **S**i iuppiter ex fide vel ex magistris fidei. **S**i venus ex parte mulierum. **S**i mercuri^o ex sapientia vel ex mercatura. **S**i luna ex operib^o manūū vel per itinera: qđ si dñs ille nō fuerit fortunatus eūq; planeta infortūnij respexerit totā illā pecuniā amissurus est. **S**i dñs scūde ꝑbiq; q;

fuerit vim suā dederit dño pme dñsqz prime in aliq angulozū fuerit nec
 combust⁹ nec retrograd⁹ multā et sine labore pecuniā possidebit. **Di**
 cit alchind⁹ vide almutez sup domū secūdā et sup ptē fortune et sup lo
 cū iouis et fm statum illius iudicabis. **Dico** aut respicienduz sp ad tres
 dños triplicitat⁹ signi loci solis si natiuitas diurna fuerit **Si** vō noctur
 na fuerit ad tres dños triplicitatis signi in q̄ ē luna. siue alterut⁹ horz fue
 rit hylech siue neut⁹. et secūdū stat⁹ illoz triū de trib⁹ p⁹ vite iudicabi
 pma enim pars vite dño pmo triplicitatis. secunda dño secūdo: tertia
 dño tertio dedicat⁹ et hoc fm naturam cuiusqz eoz. et fm proportionem
 ad solē: et ad alios planetas: et fm vim dom⁹ et signi in q̄ est: et fm ppor
 tionē domū ei⁹ ad primā domū. **Dicit** alburnaqz: sceden referente
 fortuna sine fallacia: ut dñi triplicitatis signi i quo est sol si natiuitas di
 urna vel triplicitatis signi i q̄ est luna si natiuitas nocturna fuerit: sint in
 angulo vel post angulū in suis locis recepti nulli impedimēto p plane
 tas infortunij subiecti: vel quod dñs orientis in angulo vel post angu
 lū suo loco recept⁹ vel direct⁹: qđ si adunar⁹ fuerit planete fortune vel
 eū respexerit tāto meli⁹. **Si** sol in angulo existens vim suā dño orientis
 dederit: fortuna magna et laudabilis erit: si lter si dñs orientis vim suā
 soli existenti in angulo dederit v⁹ si planeta fortune fuerit in oriēte: aut
 cū dño orientis et nō in domo casus: vel si pars fortune fuerit in orien
 te dñsqz partis fortune eā respiciat: vel mercuri⁹ in oriente vim suā for
 tune planete in angulo existenti dederit: vel si dñs decime in oriente ex
 istat eūqz nec cōbustū nec retrogradū planeta fortune respiciat: v⁹ si iup
 piter in domo vndecima fuerit direct⁹ dñs orientis: vel loci solis in die
 vel loci lune in nocte: vel dñs grad⁹ adunatiōis vel oppositionis q̄ na
 tiuitatē pcessit: vel si ven⁹ in domo gnta sit in domo prima ptatē habe
 vel si fortune planeta dñs q̄rte in prima domo fuerit: vel si ven⁹ iouem
 respexerit in domo decima: vel vndecima: vel prima: vel quarta: v⁹ qn
 ta existētē vel si luna solē benigne respiciat neutro eoz in domo casus
 existente: vel si sol in die vel luna in nocte est in domo sui honoris nō
 infortunat⁹ in oriente ptatē hñs. **Dico** aut si aligs superiorū triū orien
 talis a sole vel aligs inferiorū occidentalis ab eodē fuerit vel ille superi
 or vltra gndeci grad⁹ a sole vel infra nonaginta: et ille inferior vltra gn
 decim grad⁹ vsqz in finē triū signoz et vigintiduoꝝ graduū q̄ est: portio
 eoz recta siue sit planeta fortune siue sit infortunij: si sit in angulo potē
 tiā: honorē: diuicias magnas figt. si p⁹ angulū: mediocres. si i domo: ca
 sus minores significat. **Differētia** tñ est hic inter planetā fortune et in
 fortunij. per hūc eni sine labore p illū cū labore et timore supradicta cō

tingent. Et poteris scire ex q̄ parte supradicta cōtingent: si domum in qua planeta ille ptātē h̄z inspicias z maxime eā domū quā ille planeta respicit. Si enī dñs oriētis fuerit: sua ppriaz p̄udēcia p̄dicta cōparabit. Si dñs 2° p̄ pecuniā suā. Si tertie p̄ fratres suos vel p̄ sciētiaz fidei: z ad hūc modū i alijs domib⁹ dic. **D**icit albumasar qd̄ ps fortune iudicat sup̄ primā medietatē vite: dñs vō partis supra reliquā ptē vite. **D**icit hermes. Planete existētes in superiori hemispio siue sint boni siue sint mali: sup̄ primā medietatē: q̄ vō in inferiori: sup̄ secūdā medietatē vite iudicant. **D**icit messa halla planete oriētales a sole sup̄ primā medietatē: occidentales sup̄ secūdā iudicāt. **V**eritas sic ē planeta q̄ in primo angulo vel dñs p̄mi anguli fuerit: primā q̄rtā vite iudicat: q̄ vō in secūdo. i. in decima domo v̄l dñs illi⁹ anguli: secūdā q̄rtā. Qui vō in septima: vel dñs septime: tertiā. Qui aut̄ in q̄rta domo v̄l dñs ei⁹: postremā q̄rtā. Si vō planeta q̄ est in aliq̄ anguloz est orientalis a sole iudicabit primā medietatē q̄rte sibi ascripte: si vō occidentalis: secūdā medietatē eiusdē q̄rte vite. **D**icit p̄tholome⁹: luna iudicat q̄ttuor primos annos. Mercuri⁹ decē seq̄ntes. Ven⁹. 8. Sol decē z nouē. Mars. 15. Iuppiter duodeci. Reliquū vite saturn⁹ fm̄ stat⁹ cuiusq̄ in natiuitate iudicabit in tpe sibi p̄finito. **D**icit sapiētes p̄sarū alio pacto tpa vite distribuentes si natiuitas diurna fuit: soli decē p̄mos ānos attribuūt. Veneri octo seq̄ntes. Mercurio tredecī. Lune nouē. Saturno v̄ndeci. Ioui duodecim. Marti. 7. Apiti draconis tres. Laude duos. Et hi oēs sūt septuagintaq̄q̄ anni. Ad si vita v̄lteri⁹ ptendit: seq̄ntes annos: p̄dicto ordīne iudicabūt p̄ numeros annoz p̄dictos. Si natiuitas nocturna fuerit: Luna p̄ p̄mos annos iudicabit: deinde saturn⁹: deinde iuppit⁹: deinde mars: deinde sol: deinde ven⁹: deinde mercuri⁹: q̄sq̄ p̄ spaciū ānozū sibi ascriptoz supra noiatoz: iudicabit: deinde caput: deinde cauda. Et hāc p̄titionē vocāt alfridar. Insup̄ quālibet p̄dictaz p̄titionū p̄ septē diuise runt: primā septimā dñs illi⁹ partitiōis soli attribuētes: secūdā vō septimā ip̄i z planete. primo ei z inferiori in circulo: tertiā septimā ip̄i z planete tertio ab eo fm̄ ordinē planetarū quō z in horis: z fm̄ vim v̄nius cuiusq̄ in natiuitate: z respectū alteri⁹ ad altez suo tpe. **C**andi vitam in nouē p̄tes distribuerūt q̄s nouenas appellāt: domos quoq̄ p̄ grad⁹ eq̄les: p̄mā nouenā iudicāt fm̄ planetas existētes in p̄ncipiū duodecime dom⁹ z orientē: vel fm̄ respect⁹ in supradicto spacio habitos v̄l fm̄ domos duodecim: z fm̄ hūc ordinē dom⁹ prima secūdā nouenā iudicabit: scōda tertiā nouenā: Nona quartā: a p̄ncipio none dom⁹ v̄sq̄ ad finē ei⁹ dē iudicat. Nouena ḡnta i decia iudicat. Sexta nonena i v̄ndeci

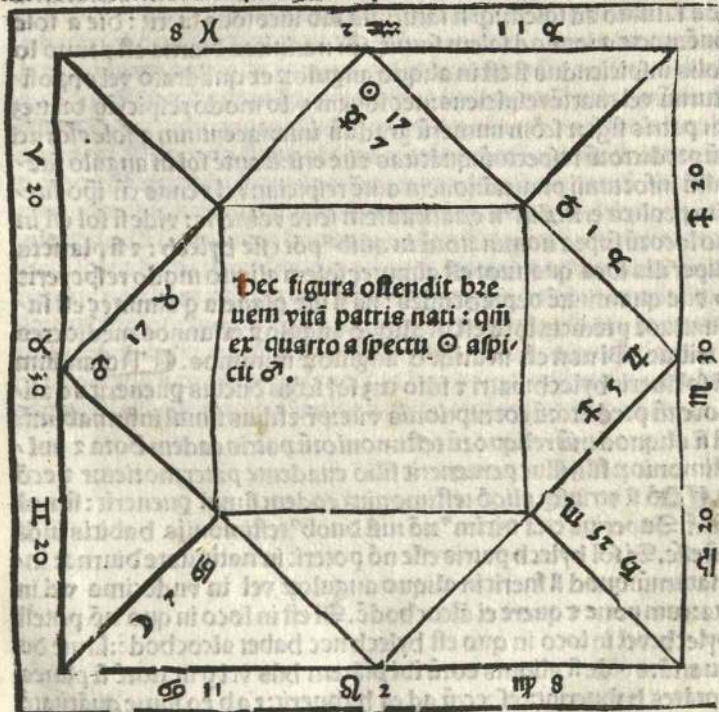
ma. Septima. 9° in 6° domo. Octaua nouena in septima domo. Nona nouena in octaua domo. Sit aut iudiciū hic fin planetas in illis existētes domib⁹ et scdm respectū et dños earū. Et hec dom⁹ secunda dicitur dom⁹ pñictis ex infidels. nam si bonus planeta in ea fuerit inopinato bono gaudebit: si v^o mal⁹: malo inopinato affliget. **P**essahalla dic⁹ si planeta fortune nec cōbust⁹ nec retrograd⁹ fuerit in 2° domo: ppetue felix erit. Si v^o infortūis fueritq; in sua ptate sponte ppria: sua dilapidabit. Si v^o non in sua potestate: violentia amittet vel furto. **P**ars aut pecunie sumitur a loco domini secunde domus: secū de dico: iuxta partitionē domū faciā secū dū latitudinē terre vsq; ad principiū secunde dom⁹: et eam distantiam adde orienti: et vide in qua domorū finiat cōputatio: quia terminus distantie est pars pecunie: que si fortune est ex parte eoz quorū indicatiua est illa domus pecunia cōtinget.

Domus tertia: antiq. pbauerunt qđ mars de fratrib⁹ iudicat
 z cui⁹ mōi stat⁹ erit: frēs habebit: z fm pportione ei⁹ ad
 orientē z dominū orientis: fratres eius ad ipm se ha-
 bebūt. **D**icit dozoneus. Saturnū planetaz summū de
 corpore nascetis iudicare. Iouē vō secundū ab eo qui z
 secunde domui ordine assimilatur de pecunia. **M**artē
 vero de fratrib⁹: consanguineis: z fratribus vxorū. **P**ic eni domui ter-
 tie: ordine similis est: Solem vero quartū a saturno quarte domui si-
 milem de patrib⁹. **V**enerē gnte domui similem de leticia z eius adiun-
 ctis. **M**ercuriū de seruis. **L**unā de vxorib⁹. **S**aturnus item octauē do-
 mui similis de morte iudicat. **I**uppiter none filiis de fide. **M**ars deci-
 me similis de victoria z honore. **S**ol similis yndecime de laude z fa-
 ma. **V**enus duodecime domui similis de labore z penitētia voluptat⁹
 precedentis. **D**icit hermes: qđ dñs hore natiuitatis fere equalem po-
 tentiam cū domino orientis habet: dñs vero hore sequentis de pecu-
 nia iudicat. dñs tertie de fratrib⁹ z sic de dominis nonē sequentiū hore
 rum operare vsq; ad completionē duodecim domūū: **D**icit pthole-
 meus: secūdū statum saturni z solis in natiuitate de fratribus maiorib⁹
 iudica: fm statum iouis z martis de mediocrib⁹: scđm statū mercurij
 de minimis: scđm statū lune de sororibus maioribus: scđm statū vene-
 ris de minoribus. **D**icit andrūgar. Dominus prim⁹ triplicitat⁹ do-
 mus tertie super fratres maiores iudicat: dominus triplicitatis secūd⁹
 super mediocres: dñs tertius de minimis. **D**icit cebel: si vis scire an
 nascens sit primogenitus matris sue. **V**ide an saturnus ē in aliquo an-
 gulozū vel sol sol in aliquo angulozū in domo sua z regno vel domin⁹
 orientis est aliquis trium superiorū z in domo tertie: vel domin⁹ tertie
 sit aliquis trium inferiorū z sit in oriente: si aliquod horū testimoniozū
 inueneris: iudica primogenitū. **E**go aut dico licet hec testimonia sint
 concurrentia: tñ ea falsa inuenisse. **F**alsum quoq; inueni qđ pthole-
 meus in libro quatuor capituloz dicit. **S**i inueneris solem z lunam z
 orientē in aliquo bicozporū vel in pluribus iudica gemellos natos fuis-
 se. **F**alsum quoq; qđ messa halla dicit. **S**i inueneris partē fratru in si-
 gno bicozporū habebit fratres nascēs nō eiusdem matris z pñs cū eo.
Probauit etiā de parte fratru inspiciēdū esse locū mars⁹ z dñm tertie
 dom⁹ z dñm partis fratru q̄ sumit de die z nocte p additionē distantie
 saturni ad iouē z ad orientē. per statū horū triū scire poteris q̄liter fra-
 tres sui erga na scētē se habebunt. **H**ec itez domus tertia de pericia
 legum iudicat: z fm fortitudine vel debilitatē mercurij si ipse respiciat

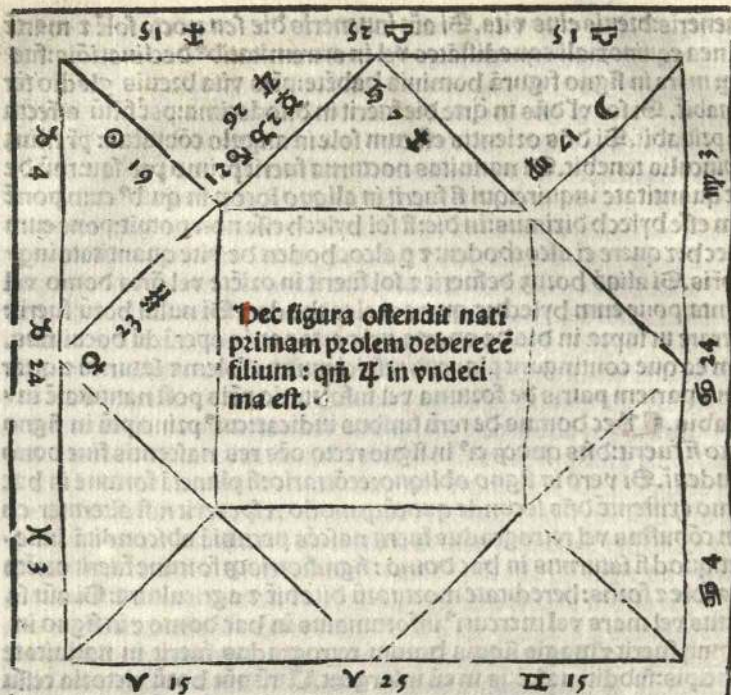
banc domū vel dñm dom⁹ respiciētē suam domū: de pericia legū iudi-
cium fiet. ¶ Si iuppiter nocte domū tertiā tennerit: legis sue rigi⁹ cu-
stos erit: si vero in die: apparens ⁊ nō existens erit. ¶ Pars abscondita
que nocte ⁊ die sumit: addendo distantia lune ad solem ozienti fm pla-
netas respicientes eam: de archanis consciētē nascentis erga deum ⁊
erga homines iudicat: qd si iuppiter fortis in natiuitate partē illaz quo-
cūq; modo respererit: ⁊ deum diliger ⁊ a deo diligetur. Si dñs huius
partis retrogradus fuerit simulq; dominus tertie vel none: vel si domi-
nus tertie vel none ex quadrato vel opposito suam domū respererit in
duodecima existens: fidei sue desertor erit. Itē hec dom⁹ ē de vijs bre-
uius ⁊ diurnis scdm planctas respicientes ⁊ se ⁊ dñm eius iudica.

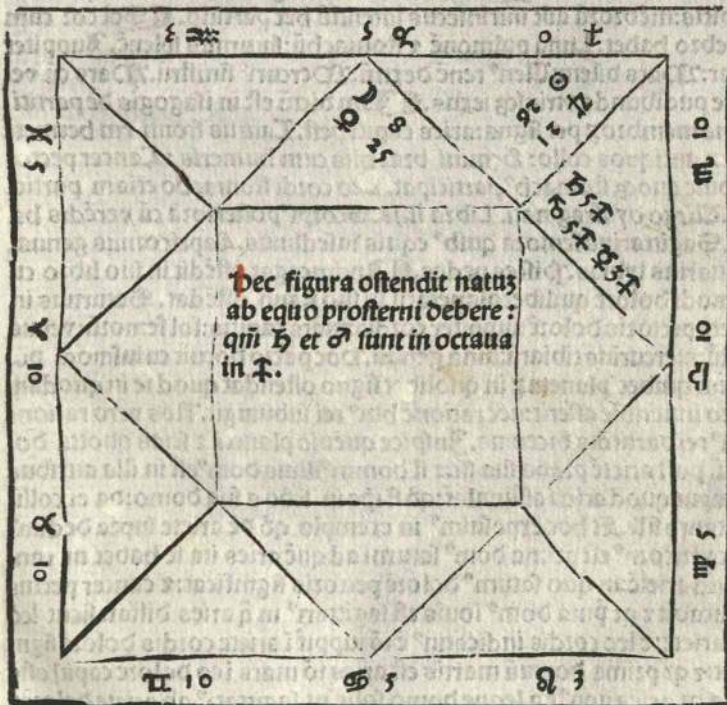
Domus quarta. Omnes antiqui in hoc sentientes domū
hanc patri: decimā autē matri ascribūt: ptolemeus autem
econtrario sentit. **A**nirici. quartā in die domū hanc pa-
tri: decimā matri: nocte econtrario ascribit. **B**ergeiomo-
or: si domus quarta mascula fuerit est pater. si femina quāquā-
pore matris est. Hoc autē falsū: nā si quarta mascula: et quā ma-
scula erit: veritas est cui et hermes et oēs indi sapientes consensuerunt quod antiqui
dixerunt. **P**oteris per natiuitatē filij et quātitatē et qualitātē vite pa-
terne relique post natiuitatē ppendere hoc pacto. **I**nspecte quattuor lo-
ca que de patre iudicāt. locū. scilicet solis locum saturni: domū quartā et par-
tem patris que sumit in die addendo orienti distantia solis ad saturnū
nocte a saturno ad solem: quod si saturnus sub luce solis fuerit: die a sole
ad iouē: nocte a iouē ad solem sumit. **S**i natiuitas diurna est primo lo-
cus solis inspicendus si est in aliquo angulo ex quadrato vel opposi-
to saturnū vel martē respiciens: nec iouem vilo modo respiciens breues
vitam patris figit: et scōm numerū graduū interiacentium a sole usque ad
alterū predictorū respectuū: quātitas vite erit: si autē sol in angulo fue-
rit nullū infortunij planetā: iouem autē respiciat: vel venus cū ipso fue-
rit: vita proluxa erit. **Q**ui si quantitatem scire volueris: vide si sol est in
aliquo locorū supra nominatorū in quib⁹ potest esse hylech: et si planeta
qui super illa loca quattuor est alimurec solem aliquo modo respererit
ab eo vite quantitātē deprehendes: nā si ille planeta qui alimurec est su-
per quattuor predicta loca est in aliquo angulo ei⁹ annos mediocres
patri tribue. **S**i non est in aliquo angulo minimos. **N**otandum
etiā si sol fuerit hylech: patri et filio cui⁹ sol scōm ductus puenierit ad ali-
quē locorū predictorū corruptionis vite: pater et filius simul infirmabunt:
quod si aliquod triū reliquorū testimoniorū patris eadem hora et nul-
lū testimoniorū filij illuc puenierit filio euadente pater morietur et e-
contrario. **Q**uod si vtriusque aliqū testimonij eodem simul puenierit: simul
morient. **S**uperius etiā dixim⁹ nō nisi duob⁹ testimonijs habitis iudi-
candū esse. **S**i sol hylech patris esse nō poterit in natiuitate diurna: in-
spice saturnū: quod si fuerit in aliquo angulo vel in vndecima vel in
quinta: cum pone et quere ei alcohodē. **S**i est in loco in quo nō potest
esse hylech: vel in loco in quo est hylech nec habet alcohodē: sume do-
mū quartā: et vide si aliquis eorū ibi prātem hīs vel qui maiorē si plures
in ea prātes habuerint: respectū ad eā habuerit: et ab eo sume quātitatē
vite. **S**i nō fuerit: vide prē patris et sume vbi cūq; sit: et inspicere si illa po-
tens eā respiciat: et ab illo sume quantitātē vite: quod si pater alcohodē nō

inuenieris: brevis eius vita. Si aut inuenieris die seu nocte solē et marē
a linea equinoxiali equedistantes vel in extremitatibus dedinatiois: fue-
ritque mars in signo figurā hominis habēte: prius vita brevis gladio ter-
minabit. Si sol vel dñs in q̄rte die fuerit in duodecima: pater filii affectu
suo priuabit. Si dñs orientis est cum sole in angulo cōbustus: pater filius
in vinculis tenebit. Si natiuitas nocturna fuerit primo per saturnū de
vite quantitate inquire: qui si fuerit in aliquo locoꝝ in quibus eum ponē-
dum esse hylech diximus: in die: si sol hylech esse non potuit: pone eum
hylech: et quere ei alcohoden: et per alcohoden de vite quantitate in-
quire prius. Si aliq̄d horū defuerit et sol fuerit in orizonte vel q̄rta domo vel
quinta: pone eum hylech: et quere ei alcohoden. Si nullū horū fuerit:
operare ut supra in die de quarta vel parte patris operādū docuimus.
et finē ea que contingunt planetis respicientibus solem et saturnū et quar-
tam et partem patris de fortuna vel infortunio prius post natiuitatē iu-
dicabis. **Hec domus de rerū finibus iudicat:** cuius principium in signo
recto si fuerit: dñs quoque ei in signo recto omnes res nascentis sine bono
claudendi. Si vero in signo obliquo: ecōtrario: si planetā fortune in hac
domo existentē dñs secunde quocūque modo respererit nisi alteruter eo-
rum cōbustus vel retrogradus fuerit nascēs pecuniā absconditā inue-
niet: quod si saturnus in hac domo: significatioque fortune fuerit oriēta
lis a sole et fortis: hereditate mortuorū ditabit et agricultura. Si aut sa-
turnus vel mars vel mercurius infortunatus in hac domo et in signo in-
fortunij fuerit et magis si quis horū retrogradus fuerit in natiuitate
principis: subditi nascētis in eū insurgent. **Utrū aut horū victoria cessu-
ra sit:** poteris agnoscere per planetā in hac domo existentē et per almutēque
natiuitatis: si enī alijuteque fortior fuerit: nascēs victoriā habebit.

Damus quinta. Si iuppiter et dñs quinte et almuteq natiuitatis fuerint in signis humanā formā habentib⁹: nascens prole carebit: contrarium vō contingeret si in signis aquaticis: qd si in alijs signis nec multos nec nullos habebit natos. Nec cures verba ptholemei in libro quattuor capitulor de prole: nec verba hermei in virga aurea qz pbata sunt esse falsa. Si planeta q iudicat de filijs cōbust⁹ fuerit: vel planete infortunij adunat⁹ vel in malo respectu aliquo eius est: filij nascantis patre superstite morientur. Dicit andruçagar: dominus prim⁹ triplicitatis domus quinte de filijs maioribus: secundus de medio: tertius de minoribus iudicat: quisq scdm fortitudinem suam. Serum aut prolis deprehendere poteris per hec quattuor. Per natu.

ram planete iudicantis de filijs positionē eius respectu solis p proprie-
tatem quadrantis fm orientē & naturam signi in quo est primū horū
quattuor fortissimū: sequentia ordine dicto degenerant. **¶** De sabal-
la: vide paritē filiorū que die & nocte sumis addendo orienti differentiā
martis ad iouem: que si terminatur in signo masculino: prim⁹ natorū
mas erit. **¶** Probatū est si iuppiter in quinta vel vndecima fuerit siue
orientalis siue occidentalis a sole fuerit siue in masculino siue femini-
no sig fuerit: prim⁹ natorū mas erit. **¶** Notādū etiā q dñs qntē & venus
iudicant de leticia: scdm statum eorum in nativitate: & fm respectū do-
mini quinte ad orientem vel ad almuteq oriētis: erit affectus filialis er-
ga patrem.

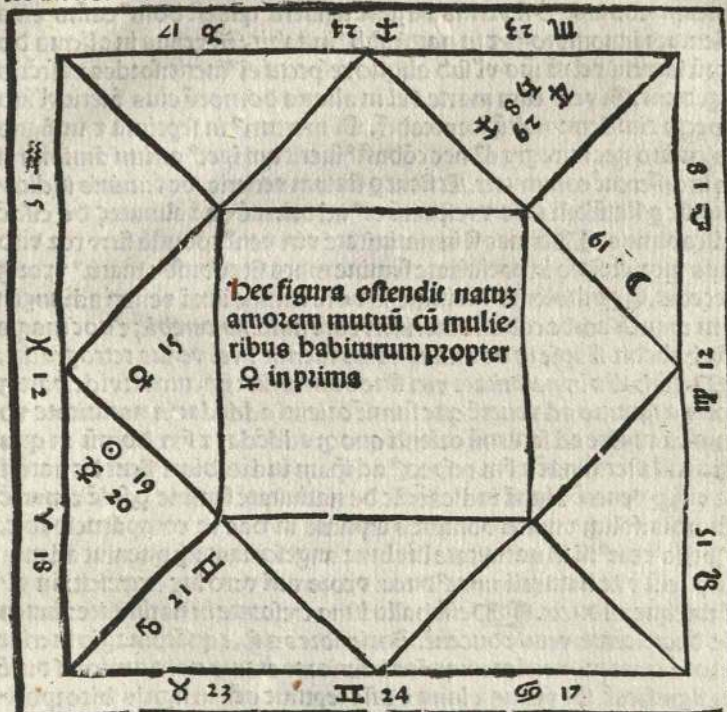

Domus sexta. Primum dicendum de membris planetarum et prius de eis quae visum concernunt. Soli et lune oculi dedicantur. Hermes: nascetur maris in die oculi dextrum sol indicat: luna sinistrum: in nocte e converso. Semine vero in die nascetur dextrum luna: sol sinistrum indicat: nocte e converso. **P**tolemeus in fine maris siue femine siue die siue nocte nascentis oculum dextrum spiritus ascribit soli: sinistrum lune. **S**ecundum hermetem: aures dextra nascetur die siue maris siue femine saturni est: sinistra ionis: nocte e converso. **P**tolemeus spiritus dexteram saturno: sinistram ionis ascribit. Hermes: nascetur in die marti dexteram: sinistram veneri siue mas siue femina fuerit attribuit: nocte e converso. **P**tolemeus in spiritus dextram marti: sinistram veneri dat. **O**mnes mercurio linguam ascribit et hec particio capitis: membrorum autem intrinsecus latentium hec particio. **S**ol cor cum cerebro habet. Luna pulmonem et stomachum: saturnus splenem. **I**uppiter epas: Mars bilem: Venen renem dextrum: Mercuri sinistrum. Mars cum venere pudibunda utriusque sexus. **T**am dictum est in isagogis de participatione membrorum per signa: aries capiti pectus. Taurus fronti finem hermetem secundum antiquos collo: Gemini brachia cum humeris: Cancer pectori: huic quoque stomachum participat. Leo cordi stomacho etiam participat. Virgo dyasfragmati. Libra iliis. Scorpius posteriora cum veredis habet. Sagittarius femora quibus equis insedimus. Capricornus genua. Aquarius tybias. Pisces pedes. **C**andrus agar ostendit in suo libro cuiusmodi dolorem quilibet planetarum in suo signo ostendat. Saturnus in ariete pectoris dolorem: iuppiter cordis: mars capitis: sol femorum: venus pedum: mercurius tibiartum: luna genuum. Hoc pacto docuit cuiusmodi dolorem quilibet planeta in quolibet signo ostendat quod se in quodam libro inuenisse asserit: nec rationem huius rei subiungit. Nos vero rationem huius rei partitionis dicemus. Inspice quemvis planetam et scias quotta domum post arietem prima sua sit: et si dominus illius domus est in illa attribue ei caput quod arietem assimulat: quod si ipse in seculo a sua domo: da ei collum quod tauro simile. **E**t hoc exposuimus in exemplo quod de ariete supra dedimus quod capricornus est prima domus saturni ad quem aries ita se habet ut cancer ad arietem: in quo saturnus dolorem pectoris significat: et cancer pectus indicabit et quod prima domus ionis est sagittarius in quo aries distat: sicut leo ab ariete: et leo cordis indicat: et ideo iuppiter in ariete cordis dolorem significat: et quod prima domus martis est aries ideo mars in eo dolorem capitis ostendit: et quod aries non est a leone domo solis ut sagittarius ab ariete dolorem femorum ostendit: et quod aries est duodecima a tauro prima domus veneris

ut pisces ab ariete q pedū dolorē significant: ideo ea in ariete pedes iudicat: et qz prima domui mercurij sūt gemini a qb aries vndecim: ut aqri tibiāz demonstratiū ab ariete: iō tibiās mercuri iudicat. Et quia aries ē decim a cācro domo lune ut capricorn ab ariete qz capricornus genua iudicat: iō luna i ariete genua iudicat. **¶** Et sciēdū q signa infirmitatū sūt. Taurus: cācer: scorpi: capricorn et pisces. **¶** Dicit mel saballa: planete superi hemisperii tenentes de parte dextra iudicāt: q sub terra de infirmitate partis sinistre. **¶** Verines dicit: caput oriēti attribundū collū secūde domui: et sic deinceps fm pportionē q ab ariete incipit. **¶** Iā dixim sentētiās auctoz: nūc aut dicendū qualē operandū ē. Si inueneris almitrē in aliq signoz a sole cōbustū vel cū planeta infortunij: mēbzū illi signi passurū iudica: scdm partitionē qdā in ariete dixim. Similit iudica si luna fuerit in aliq angulorū vel in sexta cū planeta infortunij nec aliq planera fortune eā respexerit. s. mēbzū passurū cuius domi illa significatiua: magis aut si luna cū planeta infortunij aliq signū infirmitatū tenuerit. Si luna cū saturno sine respectu planete fortune aliq signoz aquee nāe tenuerit fueritqz ipa et saturn fere eiusdē latitudinis: lepre sedationē fīgt: si in signo terre nāe: melancolicā cōplexionē et plerūqz cū morbo caduco. **¶** Dicit ptolemeus Si sagittari et gemini cū suo infortunio saturnū et martem habuerint: mania et visioē fīgt demonioz: si luna cū marte aliq aqricoz tenuerit: infortuniū p aquā calidā. Si aliq igneoz p ignē futurū fīgt: si aliq aereoz p sanguinē. **¶** Dicit ptolemeus. Si saturn ē in qrtā: vel eaz ex opposito respiciat ipaqz frea fuerit: piete nascēs obruet: si aqrica: aqz submerget. Si saturn vel mars fuerint in sagittario: ab eā prosternef. Si dñs septime est in nona vel in tertia et planeta infortunij eū respexerit: a loco edito cadet. **¶** Si sol sup terrā fuerit in aliq angulorū adunatus saturno vel ei opposit vel ex quadrato nullo planeta fortune eum respiciēte: cecitate laborabit. Si mercuri dñs sexte est p dicto mō se ad saturnū sic habens: perpetuā cecitatē fīgt: testimoniū aut hoc firmū erit si luna solē vel saturnū respiciat sic se habentes. Similiter iudica: si luna fuerit sup terrā noctez ad saturnū se habuerit p dicto de sole mō: magis aut si ipa ē dñs sexte: sīl iudica si mars ad solē vel ad lunā mō p dicto de saturno: se habuerit: s. malū i oculo patiet ex ictu. Et ictu hoīs si mars hūane forme signū tenuerit: si igneoz aliq ex ictu bestiarū si aliq ireoz: fuste vl ferro: si aliq aqricoz: ex cerebri reumate. **¶** Et sciendū si mercuri ē cū safno vl i aliq ei respicū malo: nec mars nec aliq pla fortūe eū spiciat: liguā ipeditāz ligatā: magisqz si sup trā fuīt fīgt si

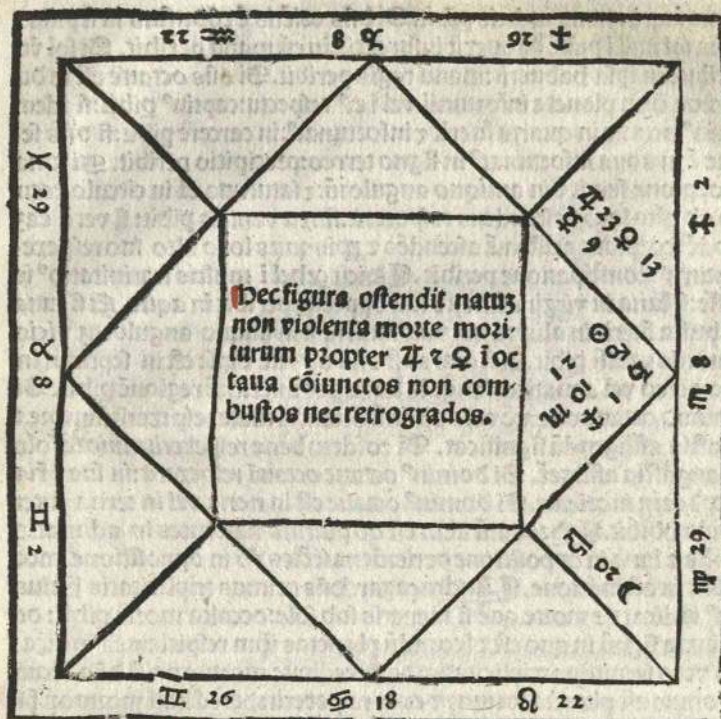
ipse predicto mō se bñs pisces tenuerit vel dominus orientis vñ almu-
 tec natiuitatis fuerit: mut⁹ erit: si ipse est in piscib⁹ cū soler dñs orientis
 idem: marsq; respiciat eū nec saturnus: torzente locutionis laborabit.
Si luna sub terra fuerit ⁊ cum planeta infortunij in aliq̃ domoꝝ satur-
 ni: pectoris laborē cū tussi significat. **S**i saturn⁹ dñs sexte est ⁊ super ter-
 ram ⁊ mars euz male respiciat nec aliquis planeta fortune: malū in au-
 re dextra significat: quod si eodem mō sub terra se habuerit splenis ifir-
 mitatē significat. **S**i iuppiter dñs sexte fuerit ⁊ super terrā ⁊ eum plane-
 ta infortunij male respiciat: significat infirmitatē auris sinistre. **S**i sub
 terra eodē modo se habēs: infirmitatē epatis. **S**i mars dñs sexte super
 terrā est ⁊ infortunat⁹: infirmitatē dextre naris significat. **S**i venus si-
 militer se habuerit: infirmitatē sinistre auris. **S**i mars sub terra p̃dicto
 mō se habuerit: ictericia laborabit. **S**i venus sic sub terra se habuerit: i-
 renibus patiet⁹. **S**i venus cum marte in scorpiōne fuerit: mentula ei cur-
 tabitur. **V**idendū est si pars infirmitatis que die sumit a saturno ad mar-
 tem nocte ecōuerso addēda orienti: si subiecta fuerit respectui mali pla-
 nete nec respectui alicuius planete fortune: patiet⁹ membrū significatū
 a signo quo ip̃a pars infirmitatis inuenit⁹. **S**emp vidēdū est si almu-
 tec dño sexte cōiunct⁹ fuerit vel male eum respiciat sine oī p̃pugnatiōe
 planete fortune ⁊ dñs sexte a sole orientalis fuerit: morbus per locū illi-
 us planete si significatus perpetuus erit. **S**i vero occidentalis a sole pre-
 dicto modo se habuerit: plurib⁹ infirmitatibus laborabit quarū nulla
 perpetua erit. **P**tholeme⁹ a it cui⁹ oriens taur⁹ vel scorpi⁹ fuerit: ip̃e
 met suū morbū cibus nō cōferentibus: cogitationeq; pusillanimi suam
 infirmitatē augebit. **H**oc autē dictū est quia dominus orientis est dñs
 sexte: ⁊ fin hanc rationē iudicauit ptholeme⁹ p̃portionē signozū. **L**ui⁹
 oriēs aries vel libra fuerit: ip̃e sibi cā mortis erit: q̃a dñs orientis ⁊ octa-
 ue idem est. **L**ui⁹ vero aquari⁹ ip̃e sibi inimicos pabit: q̃z dñs oriētis ⁊
 duodecie idē ē. **L**ui⁹ oriēs capricorn⁹ auar⁹ erit: q̃z dñs oriētis ⁊ secūde
 idem est. **S**i oriens sit virgo vel pisces: sua industria regū familiaritatē
 ⁊ honorem sibi comparabit quia domin⁹ orientis ⁊ decime idem est.
Si oriens sit sagittari⁹ vel gemini: ex repositione negotiatione compa-
 ratorū ditabit⁹ q̃z domin⁹ orientis ⁊ quarte idē ē. **V**idit andrūcagar:
 dominus p̃ime triplicitatis sexte de infirmitate iudicat: domin⁹ secun-
 de triplicitatis sexte de seruis: dominus tertie triplicitatis eiusdeꝝ sexte
 de pecudibus. **S**i status domini p̃ime triplicitatis laudabilis ē: parū
 morbis laborabit. **S**i vero illaudabilis: nascēs morbis multis afflige-
 tur: ⁊ secūdum hoc quod dominus triplicitatis secund⁹ domus sexte: ⁊

mercuri⁹ ad orientē ⁊ ad almuteq se habuerit: fm hoc iudica an seruos habiturus sit: ⁊ si habiturus est an bonū an malū p eos consecuturus: ⁊ fm q dñs tertie triplicitatis ⁊ luna se habuerit ad orientē ⁊ ad almuteq scdm hoc iudica an habitur⁹ sit pecudes an non: ⁊ si habiturus: an vri / les an non sibi future sint.

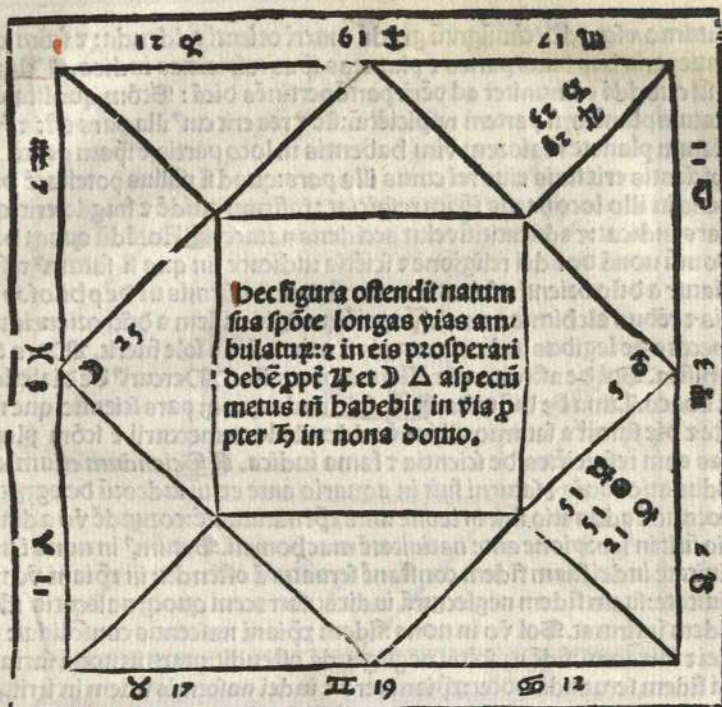
Domus septima. **P**tolemaeus. Venus iudicat de femi- nis: scdm hoc q ipsa se habuerit in natiuitate de illis iudica. Si ipsa fuerit in septima vel in duodecima discor- dias cuz ipis nascens habebit vel pro illis. Si vo in ori- ente vel in yndecima: amorē mutuū cum ipis ⁊ vtilitatē pro ipis non modicam. Si venus in leone fuerit: amor vsq in lāguorē intēdes. Dico aut si oriens est aliq domū veneris vl' do-

mus honoris eiusdem: res ampli⁹ intendet^r & q̄cūq; de venere dicta sūt
 constāt: si illa nec retrograda nec cōbusta nec infortunata fuerit. **Q**uod si
 ip̄a combusta fuerit & i aliquo anguloꝝ nec iuppiter eam bene & forni⁹
 respererit: multa occulta & cōtra naturā cōmitteret: & magis hec erūt si ve
 nus aliq̄d signozū incōtinentie tenuerit. **S**ūt aut̄ hec: pisces: aries: tau
 rus: capricornus: q̄d si venus virginē tenuerit que est dom⁹ casus eius
 ardentius ignominosus & in naturalib⁹ instabit. **S**i venus in aliqua do
 morū saturni vel cū ip̄o v^l sub aliquo respectu ei⁹ fuerit: sordes nascētis
 augebunt. **S**i ven⁹ cum marte vel in aliqua domozū eius fuerit v^l sub
 respectu eiusdem: multū fornicabit. **S**i mercuri⁹ in septima & in signo
 masculino nec retrograd⁹ nec cōbust⁹ fuerit qui ip̄e⁹ animi āministrat
 oīa indifferentē committet. **E**t sicut p̄ statum veneris de feminis iudica
 mus: sic p̄ statū dñi in se & respectū ei⁹ ad orientē & ad almuteꝝ de eisdē
 iudicabimus. **H**ermes si in natiuitate viri ven⁹ cōbusta sit: vxor viro
 prius moriet^r: si vō in natiuitate femine mars sit cōbust⁹: marit⁹ vxores
 precedet. **P**tholome⁹: in iudicijs de re femine lunā veneri adiungen
 dam: nam si ambe cōbuste fuerint: vxore nascens carebit: & hoc magis
 se sic habebit si ipse in domibus casus fuerint: vel venus retrograda.
Messaballa in natiuitate viri siue diurna siue nocturna: vide partes
 vxoris a saturno ad venerē que sumit orienti addēda: in natiuitate vō
 femine a venere ad saturnū orienti quoq; addēda: & fm̄ domū in qua
 noticia illa terminat^r & fm̄ respect⁹ ad ip̄am iudicabis: & sicut de natiui
 tate viri p̄ venerē & lunā iudicat^r: sic de natiuitate femine p̄ solē & martē
 iudicabis: soliq; & marti dominus septime in hac re participabit.
Ptholome⁹: si in natiuitate lux lune augetur: anteq̄ pueniat ad me
 diū spaciū vite naturalis: nat⁹ ducet vxorem: si vero lux decreuit: in vi
 ta subsequenti ducet. **M**essaballa luna crescente in natiuitate: iuuen
 cule decrecente vetule ducent. **S**uperiores a sole quāto magis fuerint
 tanto in etate proeiores: quāto inferiores etanto nato iuniores ducē
 das significat. **S**i venus & luna & dñs septime oēs in signis bicorpoꝝ
 bus fuerint multas vxores ducet: si duo tm̄ de his tribus sic se habue
 rint: pauciores: & sic deinceps: si in signo firmo: vnā. **E**t eodē modo iu
 dicandū in natiuitate femine per solē & martē & dominū septime. **D**i
 cit andrūgar dñs prim⁹ triplicitatis domus septime de vxore iudi
 cat: secund⁹ vero triplicitatis dominus de aduersarijs: tert⁹ vō tripli
 citatis dominus de comparticipantib⁹ quālibet rem: & scōm vim & for
 titudinē cuiusvis horū: & respectū ad orientē & ad dominū orientis: iu
 dicabis de cōmodo vel in cōmodo ex supradictis puenturo.

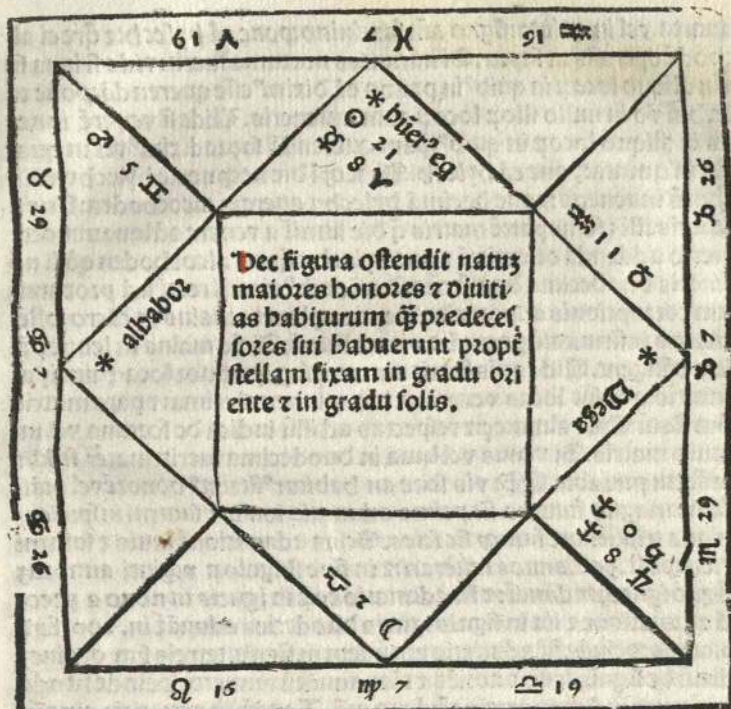
Domus octava. Juppiter et ven^o in domo octava nec cō-
busti nec retrogradi: nō violenta morte moriturū signifi-
cant. Si saturn^o i octava et oriēs ignee nature fuerit: per
aqua moriturū signū: marte tenēte octava humane figure
signū: vel secundā tauri faciē vel primā leonis: ferro pe-
riturū significat. **U**rbolome. Si mars fuerit in gemi-
nis et sol in piscib⁹ per quadratū ab eo distans in nativitate diurna: vel
luna i nocturna: suspendio peribit: si luna fuerit in octava cum saturno
vel marte vel mercurio non fortunato vel in respectu quadrato ali-
cuius horum: male morietur. **Q**uestio balla si venus a sole distiterit.
quadragesepsem gradibus siue orientalis siue occidentalis. **P**er-
curius vigintiseptem: et alter horum potestatem in octava habuerit:
male morietur. Si mars ioui oppositus fuerit et alter horum dominus

octaue fuerit: manu iudicis pibit. Si dñs oriētis ē cōbustus in septima
 z in ea sol nullā ptatē habuerit insurgētū in eū manu peribit. Si sol vō
 potestātē in ipsa habuerit: manu regis peribit. Si dñs octaue est in du
 odecima cum planeta infortunij vel i ei⁹ respectu: captiu⁹ pibit: si idem
 domin⁹ octaue in quarta fuerit z infortunat⁹ in carcere pibit: si dñs se
 ptime ē in nona infortunat⁹ in signo terreo: p̄cepitio peribit. Si luna
 in scorpiōe fuerit z in antiquo angulorū: z saturnus eā in circulo ecen
 trico ab alto loco descendens respexerit: fluxu ventris pibit: si vero eaz
 in eodē scorpiōe existentē ascendēs z p̄pinquus loco alto suo respexe
 rit saturn⁹: constipatione peribit. **U**bicit sebel i multis natiuitatib⁹ se
 pbasse: si luna in virgine fuerit soli opposita peribit in aqua. Et si luna
 combusta fuerit in aliqua domoꝝ saturni z in aliquo angulorū vicio
 pulmonis z tussi pibit. Et si mars est dñs octaue z ipse est in septima in
 signo aereo vel aquatico: sanguis fluxu per inferiorē regionē pibit. Si
 dominus octaue orientē vel dominū orientis male respexerit: timore z
 angustia affligendū significat. Si eosdem bene respexerit: timore solo
 sine angustia affliget. Si domin⁹ octaue octauā respexerit: in sua p̄ria
 vel p̄pe eam morietur. Si domin⁹ octaue est in nona vel in tertia inter
 alienos obibit. **P**robatū item est qđ plurimi nascentes in adunatio
 ne solis z lune in oppositione perierūt nascētes vō in oppositione mor
 tui sunt in adunatione. **A**ndruçagar. Dñs p̄rimus triplicitatis huius
 dom⁹ iudicat de morte quē si iueneris sub sole: occulta morte pibit: de
 qua iuxta signū in quo est z secundū planetas ip̄m respicientes iudica.
 Dñs vero secundus triplicitatis: de hereditate mortuorū: z si dñs secun
 de domus est planeta fortune eum respexerit: hereditati mortuorū p̄si
 debet. Dominus vō terti⁹ triplicitatis fm statum suū de statu cogitatio
 num nascentis mentisq; angustijs iudicat z penitentia.

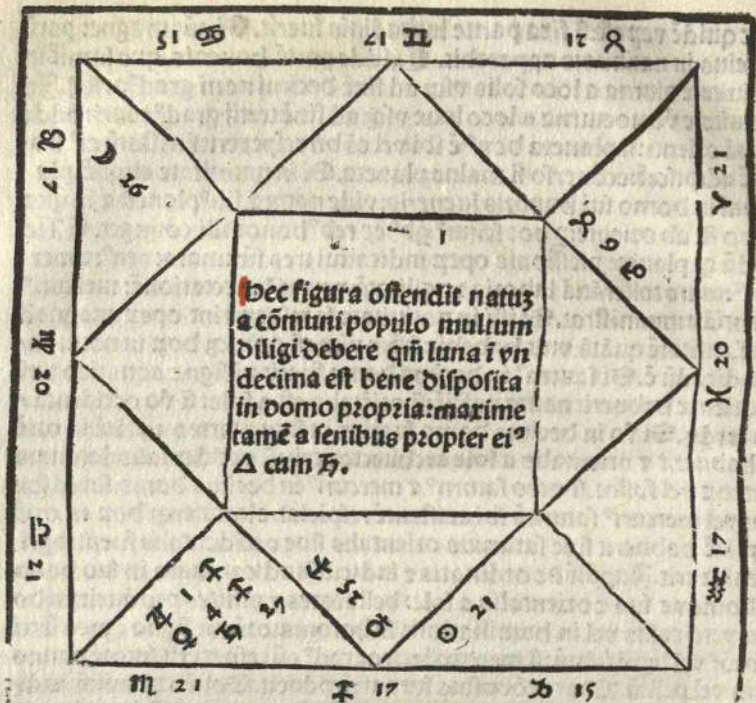
Domus nona. Si dñs orientis in nona fuerit sponte sua vias longas ibit qđ si planeta fortune in eadē nona cũ ipso fuerit vel ipam respiciat: in vijs suis bene ei contingeret: si autē aliter: ecōuerso. Saturn⁹ in nona ostendit metus futuros in itinere: magis autē in mari: et adhuc amplius si in signo aq̄tico. Pars filii in nona timorē indicat: sed magis in terra futuz: et adhuc ampli⁹ si in signo terreo. Si dñs orientis est in nona: ostendit nascentes vias longas affectare: similiter dñs orientis in septima ostendit qm̄ in sua patria parū morabit: et scđm ei⁹ statim inter alienos ei cōtinget: et fm̄ respectū planetarū ad ipm̄. **C**ulidenda est quoq; pars itineris in terra agendi que sumit iuxta equationem domorū a domino none vsq; ad principiū none addenda orienti. Similiter pars itineris agendi per aquas inspicienda: que sumitur a

saturno vsq; ad decimūgntū gradū caneri orienti addenda: et scōm qđ inueneris has duas partes et planetas ipas respiciētes iudica. **N**unc aut quoddā cōmuniter ad oēm partē pertinēs dicā: Scōm qualitātē et statum planetarū partem respiciētiū: sic et res erit cui⁹ illa pars est: et fm statum planete maiorem vim habentis in loco partis et ipam partē respicientis erit finis eius rei cuius illa pars: quod si nullus potestātē habens in illo loco partis ipam respiciat: infirmū quidē et fragile erit qđ pars indicat: et aduentitiū velut accidens nature. **N**otādū quoq; hāc domū nonā de fidei religione et sciētia iudicare: in qua si saturn⁹ respiciatur a dño orientis: sciētiā de constantib⁹ et firmis ut de philosophicis et rebus alchimie queret. **I**uppit⁹ quoq; in eadem a dño orientis respectus de legibus iudicat et magis si orientalis a sole fuerit. **M**ars de pñifica. **S**ol de astronomia. **V**enus de musica. **M**ercuri⁹ de dialectica et abaco. **L**una de historijs. **I**nspectiō quoc; pars sciētie que nocte et die sumit a saturno ad iouē addenda loco mercurij et scōm planetas eam respiciētes: de sciētia et fama iudica. **S**ciendum etiam qđ adunatio iouis et saturni fuit in aquario ante exitū iudeorū de egypto: eorundē adunatio fuit in leone ante xpī natiuitatē: eorundē vō adunatio fuit in scorpiōne ante natiuitatē machometi. **S**aturn⁹ in nona i natiuitate iudei suam fidem constantē seruaturā ostendit: in xpīani vō natiuitate: suam fidem neglecturā iudicat: sarraceni quoq; nascentis idez fidem infirmat. **S**ol vō in nona: fidem xpīani nascentis consolidat: iudei et sarraceni: fidē nascētis negligendā ostendit: mars in nona sarraceni fidem seruandā docet: xpīani vero et iudei nascentis fidem in irritum ducit. **A**ndrūgar dñs primus triplicitatis none iudicat de vijs longis. **P**ñs vero secund⁹ triplicitatis de sciētia. **T**ert⁹ vero de somnijs: et scōm statū horū de his reb⁹ iudicandū. **E**t si dom⁹ nona in signo firmo inchoet: vel saturnus in ea: nisi ipa inchoet ab ariete: somnia vera videbunt. si vō in signo mobili: somnia sine effectu erunt. **S**i saturnus dñs none fuerit: plurimis sōniorū suorū mortuos et plāctus et demones: sepulchra quoq; et vias suas p̄deserta fieri videbit. **S**i iuppiter dominus none fuerit plurimis sōniorū suorū personas honorabiles orationes facere ecclesias: et huiusmodi videbit. **S**i mars: bella: egres: equos ignes: canes. **S**i sol: reges: principes: ptātes. **S**i ven⁹ feminas et reliquā materiā odarū. **S**i mercuri⁹ doctos libros scholas et huiusmodi. **S**i luna aquas mare puteos iter agere volare per aera videbit.

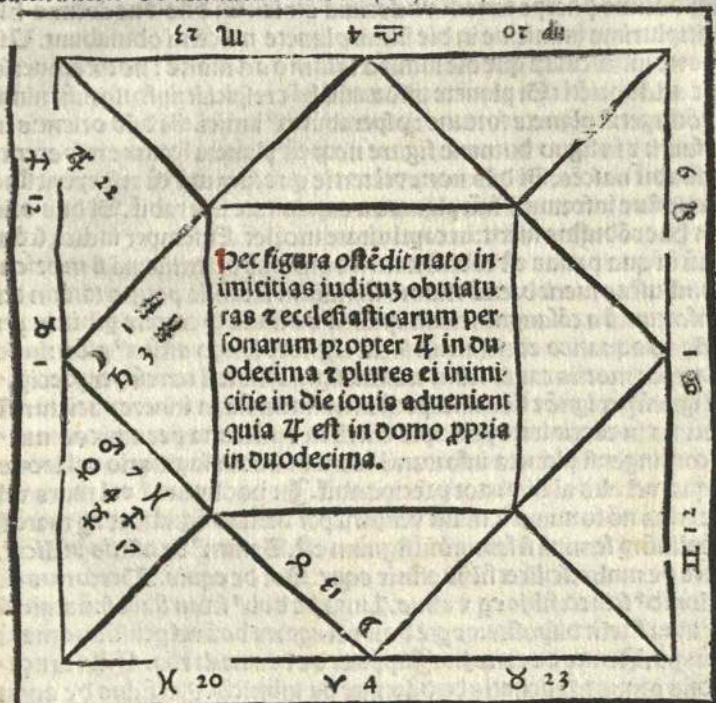
in quarta vel in quinta: signo aut feminino: pone eā hylech: et q̄re ei al-
 cochodē operans ut supra. Si natiuitas nocturna fuerit: vide si luna fu-
 erit in aliquo locoꝝ in quib⁹ in primo eā dixim⁹ esse querendā: pone eā
 hylech: si vō in nullo illoꝝ locoꝝ eam inueneris. Vide si venerē inne-
 neris in aliquo locoꝝ in quib⁹ ip̄am querendā supradixim⁹ vel in quar-
 ta vel in quinta: pone eā hylech. Si neq; i die neq; nocte hylech vtrāli-
 bet harū inueneris: pone decimā hylech et quere ei alcohoden: si non
 inueneris illi: sume partē matris q̄ die sumi a venere ad lunam: nocte
 ecōuerso addenda oriēti: eā pone hylech et q̄re ei alcohoden qđ si nō
 inueneris duc decimā domū cū ascensionib⁹ circuli recti ad proximū
 locum corruptionis annoꝝ vite. **Permes:** planeta malus in cācro ostē-
 dit matris infirmitatē ppetuā et vitam breuē. Si vō malus in leone p̄fi
 eadem cōtigent. Vide quis fuerit alimuteꝝ sup quattuor loca principa-
 lia matris: que sūt locus veneris: et locus lune: et decima: et pars matris
 et scđm statū illius alimuteꝝ: et respectus ad illū indica de fortuna vel in-
 fortunio matris. Si venus vel luna in duodecima fuerit: mater filium
 suo affectu priuabit. Si vis scire an habitur⁹ sit nat⁹ honorē vel p̄tātē
 vel fame magne futurus sit primo adunatio iouis et saturni inspecien-
 da in qua triplicitate fuit: qđ sic scies. Scias adunationē iouis et saturni
 in ariete: post. 960. annos reiterari: et in fine singuloꝝ viginti annoꝝ
 in aliquo igneoꝝ adunat⁹: et fit adunatio eoꝝ in igneis in nono a prece-
 denti adunatione et ita in signis igneis duodecies adunā ē in. 200. fere
 et. 40. annis: deinde fit adunatio eorūdem in signis terreis fm ordinez
 predictū de signis igneis: toties et tāto annoꝝ numero. Deinde fit adu-
 natio eorum in signis aereis: p̄dicto mō. Tandē in aquaticis oīno p̄-
 dicto modo. **In tpe aut hoc.** 1154. ab incarnatiōe dñi est adunatio
 eorū in triplicitate terrea: eoꝝ. n. prima adunatio in signo terreo fuit in
 virgine: p⁹ adunationē aut i igneis mutatio est facta i terreis: nūc autē
 122. anni sunt ex quo inceperunt adunationes in hac triplicitate fieri:
 restāt aut adhuc. 113. p̄ q̄s cōtinuabūnt adunatiōes i eadē. **Dis aut na-**
 tiuitas que fit in hoc tpe dum adunatiōes in terreis fuerint magni ho-
 noris et magne fame erunt. **Magis aut cui⁹** oriens fuerit gradus i quo
 prima adunatio fuit cuius oriens fuerit gradus in quo fuit adunatio
 proxima ante natiuitatem. Est autem distantia adunationum vigin-
 ti annoꝝum. **Permes.** Omnis nascens cū aliquā fixarū primi hono-
 ris in oriente vel in principio decime vel in gradu solis in natiuitate
 diurna: vel in ḡdu lune i natiuitate noct̄na habuerit. Ponorē et diuiti-
 as maiores q̄ antecessores sui possidebit scđm temperantiā illius fixe

Hoc quidē vep est: si fixa parue latitudinis fuerit. Si autē magne: parū vis eius in natiuitate apparebit. **A**dde partē bonozis que sumit in natiuitate diurna a loco solis vsq; ad finē decimi noni grad⁹ arietis. In natiuitate vō nocturna a loco lune vsq; ad finē tertij grad⁹ tauri: adde inquā orienti: si planeta bon⁹ ē ibi vel eā bñ respererit fm statū ei⁹ bonozē adipisces: ecōuerso si malus planeta. Si in natiuitate aliquē planetam in domo sui bonozis iueneris: vide naturā illi⁹ planetæ: et in quā domo sit ab oriente: p hoc sciur⁹ qb⁹ ex reb⁹ bonoz illi cōtinget. **N**otandū q; planete pfectionis opeꝝ indicatiui tres sūt: mars: ven⁹: et mercuri⁹: mars tolleratiā laboris et agilitatē: venus delectationē: mercuri⁹ scientiā amministrat. Si isti in natiuitate se respererint opeꝝ manualium facilitatē quātā vult habebit: scdm vim tū cuiusq; hoz in natiuitate iudicādū ē. Si saturn⁹ in decima domo fuerit et i signo aquatico et vī in oriente habuerit nauta nascit⁹: si oriētalis est a sole: si vō occidentalis cerdo. Si vō in decima domo fuerit et in signo terreo et ptātē in oriēte habuerit et orientalis a sole architectoz erit: si occidentalis: latomus puteoz vel fossor. si vero saturn⁹ et mercuri⁹ in decima domo simul fuerint vel mercuri⁹ saturnū ibi existentē respiciat: alteruterq; hoz in oriēte ptātē habuerit siue saturnus orientalis siue occidentalis fuerit: agri-mensor erit. **I**uppi⁹ de ordinatis et iudicib⁹ iudicat. mars in suo honore domove sua et orientalis a sole: bellatores et milites producit: in domo vero castus vel in humiliatione flebotomatorē: in signo igneo ferri fabzū: vel ligni fabzū: si mercuri⁹ retrograd⁹ eū respererit sutorē pannorum vel pelliū. **M**ars cōbustus farnariū pducit. **S**ol vō dominū iudicat: venus caupones: iustoꝝ scacoꝝ: histriōes: mimos et c. huiusmodi. mercuri⁹: magistros: scribas. Luna vō mercatores: iterq; agētes. **A**n drucagar: dñs prim⁹ triplicitatis dom⁹ decime de matre iudicat. **P**ris secund⁹ de bonoz: tertij de pfectione: scdm vim autē cuiusq; hoz in natiuitate iudiciū moderandū. **P**toleme⁹ p planetā oriētalē scies professionem nascentis. et iudica fm q; docuimus si saturnus in decima esset iudicandū.

Divus vndecima. In hac iuppiter: nec retrograd⁹: nē cōbustus: nec in domo casus: vel humiliatiōis: fortunā ⁊ fauorē cōmunē in oib⁹ rebus suis ostendit: magis autem si ptātē in oriente habuerit: vel in loco solis in natiuitate diurna: vel i loco lune in natiuitate nocturna. In hac venus amorē muliebzē multiplicat: sed ab amoris principio finis degenerat: qz hec est dom⁹ opposita domui leticie venetis. Mercuri⁹ in hac figuram boīs optinens amicitia prudentiū ⁊ par uulorū promittit: si nō hominis figuram optinet: mercimoniōz fortunam promittit. Sol amicitia regum ⁊ potestati. regūq; clauigerū ostendit: finem eius rei scōm statum solis diiudica. Saturnus ⁊ mars cōtro uersas ⁊ molestias ex parte amicoꝝ minant ⁊ pannoz amissionē. Plaz plurimi sapientum pannos huic domui ascribunt: alij vō quinte: luna

nec cōbusta nec adunata nec a planetis infortunij male respecta: amicitia et fatiorē coinz promittit. **V**ide partē amicorū que sumit die a mercurio in locū lune nocte econuerso addenda orienti: et scdm domū in q̄ est et fm planetas hāc partem respicientes iudica. **C**Andruagar: pri-
mus dñs triplicitatis hui⁹ vñdecime de amicis iudicat: secund⁹ de mer-
catura: terci⁹ de vestimentis: scdm quoz dñoz statū de his reb⁹ iudica

Duodecima domus. **D**ec inimicitiarū et captiuitatum et carceris et equitaturarū et hominum presidētiū brutis: nā planete h̄ existētis docet ex q̄ pre p̄dicta timeam⁹. **S**aturn⁹ enī senū et seruoz et hoīuz intiliū ostēdit. **I**uppit̄ ho-
norabiliū fidei⁹ mgroz iudiciū q̄qz inimicitias ostēdit. **M**ars militū violētorū et yniuersoz latronū. **S**ol regū

et patris. **V**enus feminei sexus matrisq. **M**ercurius magistrorum sapiencium eloquentium: luna vniuersorum. **E**t fin domum quam iudicat planeta hic exprimens: ex parte illius domus inimicitie puenire sunt. **N**am si planeta primus iudicauerit ipse nascens inimicitias sibi copabit: si secundus pecunia: si tertia fratres: si quarta parentes: si quinta filii: si sexta serui: si septima uxores et socii in aliquo negotio: si octaua hereditas mortuorum: si nona extranei: si decima princeps terre: si undecima amici. **S**i dominus duodecime hic fuerit: plurime inimicitie in die illius planete nascenti obuiabunt. **V**ide parte inimicitiarum que die sumit a saturno ad mare: nocte e converso hanc adde orienti. **S**i planete infortunij hanc respiciant: infortunium inimicis continget: si planete fortune: prosperabit ei inimici. **S**i dominus orientis in hac fuerit et in signo humane figure neque eum planeta fortune respererit: captiuabit nascens. **S**i dominus none vel tertie quocumque modo eum respererit siue fortune siue infortunij fuit planeta a captiuitate liberabit. **S**i dominus orientis in hac combustus fuerit: in captiuitate morietur. **E**t semper iudica secundum domum in qua passus est combustionem dominus orientis: nam si in oriente combustus fuerit breuem vitam ostendit: in secunda paupertate: in tertia infortunium a consanguineis: in quarta et octaua quod carcere pibit: in quinta si in signo aquatico ebrietate: in sexta languore longo affligit pibit: in septima uxor mortis causa secundum naturam signi erit: ut si terreum per precipitium: si igneum per ignem et sic deinceps: si in nona: mala in itinere paciatur: si in decima in captiuitate principis erit: si in undecima per amicos malum continget: si planeta infortunij fuerit in hac in sagittario vel leone ab equo vel alio animali vector precipitabit. **I**n hac saturnus vel mars vel mercurius non fortunatus: malum venturum per bestias significat: per mare si masculinum: per feminam si femininum signum est. **S**aturnus de afinis iudicat. **M**ars de mulis: scilicet filiis afinis eque. **S**ol de equis. **M**ercurius de bru donibus scilicet filiis equi et asine. **L**una de bobus secundum statum suum: nam si male luna fuerit disposita: ex parte bouum vel egrotu bouum vel percussione malum continget. **V**enus de camelis. **I**uppiter de dromedaris. **A**ndruga: dominus prime triplicitatis duodecime de inimicis. **S**ecundus de angustis: **T**ertius de pecoribus et pecudibus iudicat singuli fin proprium.

Explicat feliciter liber abraham in dei: **U**tilissimus in ea parte astrologie que de natiuitatibus tractat: cum figuris exemplaribus singulis domibus antepositis.

Magistralis compositio astrolabij harrici bate ad petitionē fratris
 Vuilhelmi de morbeke ordinis p̄dicatozū dñi pape penitentiarii ⁊ ca
 pellani ⁊ c̄.

Prologus

Vniuersozū entium radix ⁊ origo deus
 qui nobiliora entia ⁊ digniora eterna
 felicitatē vita perpetue beatificet: **F**rater
 vuilhelme quia v̄ro beneplacito tanq̄
 vere amicitie interneru firmo p̄merus
 fm̄ meū posse paruulū satisfacere sū pa
 ratus: qđ vobis p̄miserā cū apud vos
 essem lugduni ecce me p̄mptū adimple
 re: cōpositionē videlicet ⁊ vsū mei astro
 labij quēsdmodū p̄ me ingeniarus fue
 ram: ⁊ manu cōpleui p̄pria: p̄ qđ ea qđ
 astrolabiū cōe haberi p̄nt: etiā sūt para
 ta. **E**t amplius in quos grad⁹ planete ra

dios p̄iciūt cū p̄cisione: necnō ⁊ directionū opus: ⁊ signozū ascensiones
 inter celi quartas. **L**oca quoq; planetaz cū sup̄ terram nobis apparue
 rint: adhuc autē ⁊ latitudines eozū dē modico iuuamēto instrumenti cu
 iusdā cōis quo in multis indigemus interueniēte: fm̄ estimationē aut
 veram aut veritati valde p̄inquā si libuerit possunt inueniri. **O**reniē
 sūt ⁊ succincte trāsibo de his qđ de cōpositione ⁊ vsu astrolabij in publi
 co p̄m̄gata sūt: s; ea qđ p̄ me excogitauerā nec scripta inuenerā vsq; qđ
 vobis seriose scribere tētabo. **S**cribā igit vobis p̄mo qualis in cōpo
 sitione manū dirigebā. **D**einde modū vsus p̄ me excogitati subiunge
 re curabo.

Acepi ergo cū dei adiutorio pulchri eris ⁊ mūdi laminā
 vnā: eq̄lis sup̄ficie ⁊ polite circularē: p̄tē eminētiā quan
 dā armille deputatā: fortē quoq; ⁊ spissā ut p̄pter figu
 rationes in ea figurandas torqueri nō posset aliquozsuz
 nec incuruari. **Q**uius diameter quasi duozū pedum extite
 rat ut cōpetenti⁹ in ea fieret qđ intendebā. **E**t figurauī in
 ei⁹ margine circulos sup̄ idem centrū in medio lamine locatū. **E**t p̄ira
 xi duos diametros orthogonaliter se sectātes in centro: quaz vna ab
 armilla siue a loco armille deputato descendebat: altera ex transuerso
 ibat: ⁊ distingi illos circulos per grad⁹ ⁊ numeros suos. **I**ta qđ interior
 oīz illoz circuloz per gradus erat diuisus: ⁊ numer⁹ graduū auct⁹ per

Compositio Astrolaby

quinarios exteri⁹ inter alios circulos erat locat⁹. Deinde a pūcto sectio
nis diametri transuersalis et circuli interior⁹ versus inferiorē partē tabu
le numeravi. 38. gradus et 42. minuta: et ibi feci signū. Postea exten
dam filiū ab intersectione alteri⁹ diametri et interioris circuli sub armil
la vsq; in signū illud: signauiq; sectionē fili illi⁹ et diametri trāsuersalis
et p hanc sectionē circū duxi circulū super centrū primo positū: et hūc cir
culum p equinoctiali figuraui. Accepi autē numerū illū. 38. gradus et
42. minutoz: quia tān eleuat aries in meridie sup orizontem vbi na
tus fui ego. Talis enī equinoctiali circulo posito poterā orizontem inte
grum infra mei instrumenti limbum collocare. Equinoctiali igi⁹ circu
lo p modū quē dixi. ptracto: figuraui hincinde sibi coequidistantes cir
culos cancri et capricorni scdm declinationē sibi debitā. Deinde descri
psi orizontem ad latitudinē. 51. graduū et. 12. minutoz q̄ est machlinie
et hictor⁹ infra limbū ut dixi cecidit. Postea egdistantes orizonti almi
cantarath circulos descripsērā ad binos gradus distantes. Orizontem
aut in lamina ppter maiorē notitiā bene profundauī: similē et qdlibz
quintū almicantarath. Figuraui etiā circulos altitudinū qui agimuth
appellant⁹: orizontē et sibi equidistantes orthogonali⁹ secantes: quozū
primū illum. s. q per verum oriens qd est arietis et per genitū capitis et
per verum occidens currit: profundū feci in tabula ut ad ipm pmprior
sit aduerso. Et alios circulos agimuth qui sūt ab hoc pmo versus me
ridiem siue versus armillā secare feci orizontem: et sibi potentia equidi
stantes almicantarath: ad trinos grad⁹: ab eodē vero profundato cir
culo interius versus centrū tabule qd pro polo septentrionali ponit ppter
artitudinē spacij: nō nisi ad sex. Quoz oīuz ars factiua per diuersos tra
ctat⁹ satis diuulgata ē. Proinde exaravi arcus horaz duodeci videlz
supra orizontē ut eis videremur dū placeret: et duodeci sub orizonte sicut
docet ars componendi: nisi qd in vno diuersitas erat modica q̄ tñ mo
dum protrahendi arcus horarū et veritatē diuisionis ppter horas inue
niendas necipedit nec transmutat. Protraxērā enī infra circulū cancri
versus centrū tabule vnū egdistantē ad sex grad⁹. Et aliū extra circuluz
capricorni filiter equidistantē ad sex. Et sup hos duos et mediū egnocti
alem: cōstitui horas illas put cōueniens erat. Hoc aut ppter aliqua feci
de quibus postea mentio fiet.

Sed qz iudicioz auctores alig equatiōes aspectuū: et directio
nū sup horas tpales et eaz ptes sicut et domoz equatiōes put i
eoz appet opib⁹ expresse fundauerūt. Adcirco ut hic mod⁹ in
instrumento vltro se nobis offerret hanc diuisionē ingeniat⁹

fui quilibet enī portione triū circulozū iam noiatoz inf arcus horarū interceptā sub oriōnte in qnq partes equales sū partit⁹. Et p quolibet tria puncta triū harum partiū in his tribus circulis sibi correspondētium arcus circuloz modo quo in horis fiebāt protrahi. Deinde ponēdo pedem circini imobilē supra centrū q pro polo ponit extendi periferiā :z protrahi arcus circuloz multoz a sumo arcuū horaz vsq deorsū ex trāuerso secādo eos quasi ad distantia graduū binoz :z hoc in hūc modū. Duo qdē prima spacia duaz horarū p arcus circuloz trāuersales secta erant sicut dixi: necnō z eadē dispositiōe z mensura duo tertia z duo qnta: sed duo secūda duab⁹ horis deputata: z duo q̄rta: z duo sexta spacia vnā habebāt inter se mensurā z dispositiōe: a p̄dictis tā in mensura quasi vni⁹ grad⁹ cōstrictionis z dilatatiōis circini differentez. Ita q quilibet arcus trāuersalis duas horas copulans in arcū hore cōmune sic terminabat q in medio duoz arcuū trāuersaliū coalternozū ex patte alia finē habebat in hūc modū. Et hi trāuersales arc⁹ ad maiorem p̄mptitudinē operationis aspectuū z directionū prout in vsu apparebit multū sūt expedientes. Et hec est dispositio figurationis mee tabule in vna suarum facierū.

Propter quan dā opinionē de domib⁹ z aspectib⁹ q for / tassia a rationib⁹ suis nō est penit⁹ exclusa quāuis ab au / ctorz nō exprimat. Figuravi faciem tabule secūdā per / modū quē dicā. Descripsi quidē in hac facie limbū pri / mo equalē z ptraxi duas diametros orthogonaliē se se / cantes sup centrū: z distinxī limbū p gradus z numeros sicut primū: deinde descripsi infra hūc limbū equinoctialē circulū pri / mo penitus equalē: z postea figuravi oriōtē ad latitudinē machlinie mō quo dixi: z p genitib⁹ capitis huius oriōtis z per verū oriens z occi / dēs descripsi circulū altitudinis quē ppter sui magnitudinē qz infra ta bulam creā cōtineri nō poterat totus: residuuz vsqz in ligneā tabulam eree cōiūctā trāsire feci. Et hūc circulū altitudinis p binos grad⁹ modo sibi cōueniēti diuidēdo p modū q quilibet circul⁹ magn⁹ in planispermio sicut postea docebo de cōdiaco diuidend⁹ est artificiose: p quolibz duo pūcta diuisionū istī⁹ circuli altitudinis sibi opposita z p ambas sectōes oriōtis z diametri q descēdit ab armilla q ē loco circuli meridiei: cir / culos magnos circūduxi. Et hoc mō in facie mee tabule figuratōes cō pleni. Deinde accepi aliam laminā bene planatā z decenter fortem satis ad resistendum incuruationi z precidi eam circulariter ut infra

Compositio Astrolaby

limbum alterius tabule contineri posset precise preter eminentias vnā
q̄ pro denticulo siue almuri deputaui. Postea pedem circini super cen-
trum medium locaui et cum pede eius mobili circulū equinoctialem eq̄le
illi qui in alia tabula circinaui quē per grad⁹ diuisi. Deinde zodiacū s̄z
debitā ei⁹ declinationē sicut ars docet figuraui: quē talit̄ parauit ut iux-
tā ipm q̄p ecliptica linea ponit essent alij circuli cōcentrici cū ipō ut gra-
dus cū suis numeris possent signari. Descripsi etiā vnum circulū ad sex
gradus ecliptice lineę versus centrū tabule positā egdistantes: et alium
extra eclipticā ad totidē: s̄m artē qua equidistantes oriḡonti qui almi-
cantararū dicunt̄ suo mō describunt̄. Interiōri autē horū equidistantiū
aliū circulū cū ipō concentricū adiunxi versus eclipticā: ut graduū diui-
siones ibi possent denotari. Exteriōri vō egdistanti: plures adiunxi et lar-
giores pro diuisionib⁹ graduū et ut numer⁹ eorū necnō et signorū nomi-
na congrue possent ibi collocari. Deinde polo zodiaci scdm q̄ requirit̄
in tabula signato: circulū magnū p̄ hunc polū et per ambas sectiones cō-
munes equinoctialis circuli et zodiaci circū duxi p̄pter quē perficiendus
adiunctiōe alteri⁹ tabule indigebā et per centrū hui⁹ magni circuli lineā
rectā equidistantē diametro q̄ p̄ sectiones iam dictas transit in continu-
um et directū protraxi: et huic protractioni necessarie sunt lineę tabule
adiunctę p̄p̄ longitudinē hui⁹ lineę magnā. P̄ea diametrū tabule que
descendit ab almuri orthogonaliter secādo aliā q̄ p̄ sectiones dictas va-
dit: in cōtinuū et directū protraxi: quousq; hūc magnū circulū p̄ duo eq̄-
lia secaret. Deinde vnā harum medietatū vel vtrāq; quia idē est hui⁹
magni circuli in nonaginta partes equales diuisi. Et extendi filiū a po-
lo zodiaci vsq; in quālibet harū diuisionū et feci signa in illa egdistan-
te longa que etiā hunc magnū circulū per equalia secāt: in locis. s. per
que transit filiū dicto modo extensū. Hoc ē extendendo semp̄ filiū a polo
zodiaci: ita q̄ predictas diuisiones tangeret necnō et illam longā equi-
distantē: et tūc ponebā pedē circini imobilē super quodlibet horū signo-
rum in hac equidistante sic notatorū et extendebam pedem mobilē vsq;
in polū zodiaci: et tali dispositiōe habita p̄ oia signa notata cū pede cir-
cini mobili totū zodiacū gradatim diuisi necnō et sibi coequidistantes
hinc inde ad gradus senos. Et hic est modus generalis diuidendi q̄sli-
bet magnos circulos et sibi equidistantes per gradus vel per alias por-
tiones diuisione inquā que fit per circulos: sic enī alter per alterū diui-
di potest quorum vnus per polos alterius vadit. Demonstrationē au-
tem huius ponere non est hic locus. Est et alia diuisio zodiaci et omni-
um circuloꝝum magnoꝝum in planispirio que fit per lineas rectas: et

hac similiter usus fuit: ponebatur enim recta regula vel filum super polum zodiaci et
super quamlibet diuisionem egnocialis circuli per singulos gradus diuisi: et
ubi regula vel filum zodiacum tangebatur ibi nota feci: et per hunc modum to-
tam eclipticam lineam partiti sunt in gradus: eodem modo alij circuli magni per
lineas rectas diuidi possunt in suas partes ponendo. scilicet filum super polum circuli
diuidendū extendendo ipsum per partes egnocialis circuli quantas habere
volumus usque in circulum diuidendū: et ubi circulum diuidendū percuterit si-
gnabimus ipsum: et sic diuisio complebitur usque in finem. Sed ne aliquid quod circa
diuisionem circuloꝝ cadit transgrediamur: addā adhuc aliquid modicum cir-
ca diuisionem zodiaci: querendi sunt inquam eius poli ambo sic numerabimus
enim in egnociali circulo ab altera duarum sectionum zodiaci et egnocialis
versus partes zodiaci meridionalis secundum quantitatem declinationis zodiaci
ubiꝯ nostra numeratio terminabit signum faciemus: postea extendemus
filum a sectione opposita prime usque ad signum factum et ubi filum diametrum ta-
bulæ secuerit: punctum ponemus: quia ibi est polus vnus: deinde ab eadem sectione
equinoctialis et zodiaci a qua iam extensum erat filum computabimus eandem de-
clinationem quam prius: sed in parte opposita: et per locum ubi computatio termina-
bit extendemus filum a sectione a qua primo extensum erat: quousque dia-
metrum tabule incontinuum et directum protrahat secet: et in loco huius sectionis pun-
ctum ponemus: quia ibi est polus secundus. Deinde partem diametri inter ambos
polos illos interceptam in duo equalia diuidentes pedem circini ponemus in
medio: et extendemus periferiam usque ad ambos polos ambasque sectiones
zodiaci et egnocialis: et circū girabimus circinū: et circulum in hunc modum perfi-
ciemus: et necesse quidem est quod hic circulus per illa quattuor puncta transeat si fi-
gurationes precedenti competentes sint protrahat: et protrahat linea lon-
ga per centrum huius magni circuli egdistans diametro que per sectiones
zodiaci et equinoctialis communes transit: post hoc vna quarta huius
circuli quod per utrumque polum zodiaci currit diuidenda est in .90. partes equales:
et ponendum est filum super polum zodiaci circuli quod quartam oppositam terminat:
et extendendo ipsum in singulas diuisiones quarte diuise in gradus: et ubi-
cūque filum illud diametrum huius circuli secuerit ponende sunt note: et per
has notas et per utrumque polum zodiaci duci debet circinū per quem zodiacus
est diuidendus: sed ut centra omnium horum circuloꝝ magnorum per quos zo-
diacus habet diuidi inueniantur: parcienda est medietas illi magni cir-
culi quod primo diuidebatur in .90. partes: medietas eius inquam que ab vno po-
lorum zodiaci vadit usque in alium et ad instar eius debent fieri signa in il-
la equidistante longa: et illa signa per modum quem supra narrauimus fa-
cta sunt centra omnium illorum magnorum circuloꝝ: et simili modo diuidi

pōt quilibet circulus in planisferio preter equinoctialem et sibi equidistantes et per hanc artē similiter diuisionē zodiaci in mea tabula examinaui

Distēta vero stellas fixas per circulos magnos transeūtes per polos zodiaci et per gradus zodiaci qui stellis debebant in longitudine et per equidistantes ecliptice modo quo figurantur equidistantes secundum latitudines stellarum in tabula ista locaui: elegi inquam stellas notabiliores et quibus in iudicijs idigeret magis: et de vnaquaque quadraginta octo imaginū que poni poterāt ad vnam stellā vel aliquādo plures posui: deinde ex ista tabula omnes partes superfluas extraxi et voluelli perficere intime perscrutari: in quo quidē stella quilibet que in terra mea potest apparere locari poterat cōpetent. zodiacus autem in hoc voluello erat quasi duplicatus: ita quod vnum erat latitudo circuli in cuius vni⁹ marginis termino linea ecliptica cum suis diuisionibus et numeris erat descripta: et in alteri⁹ marginis eiusdem latitudo circuli termino: alius erat circulus cum suis diuisionibus: ab ecliptica distans ad sex gradus: tunc enim latitudinis erat ille latus circulus qui vnum erat zodiacus: quod sex gradus precise ab ecliptica interius continebat: alius autem zodiacus per sex gradus solum ab ecliptica exterius distabat et huiusmodi zodiacus tante amplitudinis erat quod diuisiones graduum et numerus eorum per quinarios auct⁹ necnō et nomina signorum congrue poterant collocari sicut ante narraui: et spaciū inter hos duos zodiacos contentū euacuauimus: preter quasdam particulas que ambos zodiacos extra situs suos transmutari non sinebant: et solum preter quasdam paruas cuspidēs stellis quibusdam deputatis: et hic erat modus per quem meū instrumentū operatus fui: postremo vero voluelli et tabulā cum clauo conuenienti aptari: et sic totum astrolabium meū compleri: de dorso autem astrolabij non curauimus quia quidans vnus magnus plus valet ipso et veracior est usus eius.

E postquam de cōpositione astrolabij nostri expediti sum⁹ conueniens mihi videtur aliquid subiungere de usu eius et inuamēto: omissis igitur multipharis multimodisque super eo capitulis per diuersos tractatus dispersis: illud tantillum quod mihi superaugendū occurrebat modo quo possum meliori exprimā et docebo: preintelligendū est autem vni⁹ cuius discussio nullaten⁹ est negligēda: et quod circa horarum acceptōes cōtingit nos aliquando decipi non recolentes de diuersitate dierum et horarum ad quas equantur cursus planetarum et horarum que per instrumenta accipiuntur: ad quas quidē ascendēs et reliqui dom⁹ necnō et aspect⁹ planetarum equari precipiunt: est enim inter eas diuersitas aliquā maior aliquā minor et aliquā nulla: sicut testat pro-

leme⁹ ⁊ geb ⁊ alij magistri pbatōnū oēs: albategni tñ nos docet expref
 ſus qualif cauti eſſe debem⁹ in iuuādo nos cū hac diuerſitate: ut appa
 ret tricentefimoq̄to capitulo libri ſui dicā aūt ⁊ hic ſub breuiloquo quō
 pcedere debeam⁹. **S**iquidē hora ſit cognita q̄ p instrumentuz aliqđ ſit
 depreheſa: ad qđ inuenire voluerim⁹ vera loca planetarū: ſi aūt ē hora
 temporalis vel in eq̄lis: tunc reducēda eſt ad eq̄lē ſicut alibi dicit: hora
 inquā talif cognita: nos accipiem⁹ eq̄tionē dierū in tabulis aſcēſionuz
 circuli directi q̄ ponit in directo gradus in quo eſt ſol in illa hora ⁊ hoc
 cum additione mor⁹ octauę ſpere: ⁊ illaz equationē dierū reductā in tē
 pus horaz ſicut ſciſ: a tempore hore cognite ſubtrahem⁹: ⁊ cūz reſiduo
 loca plāeta ⁊ inueſtigabim⁹: ⁊ he hore ſic examine vocate ſūt hore eq̄
 tionis: hore aūt q̄ per instrumenta accipiūt pur tñ effecte ſūt eq̄les: no
 minate ſūt hore regionis ⁊ ad has horas equat⁹ aſcendēsz reliq̄ dom⁹
Si aūt loc⁹ planete notus ſit ſicuti locus cōiūctionis aliquoz planeta
 rū vel oppoſitiōis eoz: aut introitus planete cuiuſlibet in quēlibet gra
 dum ſigni cuiuſlibet ⁊ horam qua hoc erat vel fuerat velim⁹ inuenire:
 tūc horis paduentū ſtelle ad locū pdeuntibus: addere debemus equa
 tionē dierū ſcōm modū antedictū: quēadmoduz prius cum hora nota
 eēt ⁊ locū ſtelle inuenire vellem⁹: eq̄tionē dierū ab horis illis ſubtrahi
 m⁹: ⁊ ſic examināde ſūt hore ut ſciam⁹ q̄ ſunt hore eq̄tiōis q̄ regionis:
 cām aūt hui⁹ diuerſitatis int⁹ has horas duplices ſatis declarāt p hōle
 me⁹: geber: albategni: abra hā ⁊ ceteri magiſtri cōſiderationū: ppter qđ
 ſupplūū mihi videbat⁹ ipam hic poſuiſſe.

**Qualif loca planetaz p aſtrolabiū noſtrū iueniantur ſcōm eſtimati
 onē pinq̄uā veritati: tā in longitudine q̄ in latitudine.**

Sed locū planete cuiuſlibet per hoc aſtrolabiū libuerit
 inueſtigare: cum nobis apparuerit: ei⁹ eleuationē ſupra
 oriſontem cū quadrante vel aliquo equalente inſtrumē
 to alio accipiem⁹: deprehendem⁹ etiā cū hoc indirecto
 cuius partis oriſontis ſit ei⁹ eleuatio: ⁊ hoc a qbusdam
 appellat⁹: zenith ſtelle: hoc aūt non ſolum valet ad iſtud
 ppoſitū imo etiā ad multa alia: maxie cū ſtella p quā volum⁹ negocia
 ri eſt ppe circulū meridię: qz tūc eadem eleuatio diu durat: vnde ſi ſola
 eleuatione eſſem⁹ cōnreſti: contingeret nos aliqui in acceptiōib⁹ horaz
 ⁊ qđ aſcēdētis: ⁊ domoz: ⁊ alioz multū errare: ppter qđ neceſſariū mihi
 videt⁹ hūc aliqđ inſtrumētū p qđ ſtelle eleuatio: necnō ⁊ ei⁹ zenith: ſue
 quantū diſtat a linea meridię hincinde: ſue a circulo altitudinis q̄ p

verū oriens et occidens transit: simul q̄ant deprehēdi: et fortassis p̄ quā-
dam locationē quadrantis vni⁹ magni super marmor aliquod planus
vel super tabulā ereā magnā modo sibi debito et conuenienti hec tra-
q̄ scilicet eleuatio stelle cuiuslibet: et eius genitib: de facili possent simul
inueniri. **A**ccepta igit̄ eleuatiōe planete cuiuslibet necnō et eius distā-
tia a linea meridiei. maxime cum xpe meridiei lineam steterit: queren-
dum est simile huius vtriusq; in almicantarath et agimut nostre tabu-
le et ibi ponenda est nota: deinde hora considerationis facta situabo
voluellum modo quo requirit hora considerationis: et tūc considera-
bo notā ante factā: in directo cuius signi et gradus ceciderit: quia in il-
lo gradu erit tunc planeta et hoc cum motu octauae speret: et eo ipso latitu-
do planete habebit: septentrionalis sit vel meridiana: necnō et per esti-
mationē p̄portionandi poterit haberi quantitas latitudinis satis pre-
cise dūmō latitudo planete maior sex gradib⁹ nō sit: si enī maior eēt diffi-
cile esset per nostrū instrumentū eius quantitātē precise inuestigare: pla-
cuit aut̄ mihi latitudinē zodiaci tātū ad sex grad⁹ hinc inde extendere:
p̄pter latitudinis partes citi⁹ et facili⁹ inueniēdas: nā in pauciorib⁹ via
magis: et iterū q̄ latitudines triū supior planetarū de quib⁹ in iudicijs
maior est vis facienda: infra illa continent: et si latitudines inferiorū
alique possent esse maiores: tñ quātū hoc valeret ad iudicia etiā per in-
strumentū nostrū possēt inueniri et hoc ē q̄ p̄ ipm̄ possem⁹ inuenire q̄
planetarū sup̄ aliū eleuaret.

Directiones etiā et retrogradationes et stationes planeta-
rū per hoc instrumentū inuestigare possum⁹: facto enī in-
teruallo conuenienti int̄ duas cōsideratiōes: notent̄ eoz
loca quēadmodū de loco planete inueniendo iam ante
narravi: et p̄ hoc palā apparebit si idē grad⁹ zodiaci dua-
bus considerationibus debet: quia tūc est planeta statio-
narius: an si secunde considerationi respondeat gradus gradus prime
considerationis precedēs: q̄ tunc retrogradabit: et si sequens direct⁹ ē.
De aspectib⁹ planetarū inueniendis scōm menū p̄tholemei et albu-
maçar et aliorū quā plurimū.

Ad artis astrologice periciores vnanimis ē cōcordia:
q̄d planeta in exordio dom⁹ cuiuslibet cōstitur⁹ principi-
um dom⁹ tertie succedentis in serie domoz: et dom⁹ vn-
decime antecedētis initium: aspectu sextili aspiciat: p̄scit
quoz trini aspect⁹ radios sup̄ initium dom⁹ quinte sequē-
tis ipam et sup̄ initium domus none ante ipam: sūt etiam

projectiones radioꝝ quarti aspectus eiusdē planete sup decime dom^o
precedentis ⁊ quarte subsequētis inchoamē. **Q**uo circa domib⁹ equa
tis scōm terre latitudinē put in capitulo suo cōtinet: eo ipso p̄iectiōes ra
dioꝝ aspectus cuiuslibet planete scōm modū predictū constituti habe
bunt. **S**i autē stella in initio nulli⁹ dom^o extiterit sed intra: scias qđ p̄i
cit radios aspectus scōm quandā p̄portionē sup gradū dom^o illius cui
aspectus ille cōpetit scōm constitutionē antedictā: gradum dico q se h̄
in tali p̄portionē ad domū illā totā cuius est grad^o sicut gradus stelle se
h̄ ad domū suam: sumēdo videlicet domū ad grad^o ascēsiōnū relataz
put quelibet partes horarū duplicatas cōtinet. **S**ed ut hui⁹ p̄portiōis
adinuentio nobis facilis sit ⁊ expedita: p̄ instrumentū nostrum ad hec
⁊ ad alia excogitatū opandū ē in hūc modū. **S**i stella cui⁹ aspect⁹ q̄rit
⁊ domus ad quā aspect⁹ ei⁹ dirigit⁹: inter gradū ascendentē ⁊ angulū ter
re fuerint: ponendū est exordiū domus in qua stella est sup lineā angu
li terre: ⁊ considerandū est vbi tūc sit grad^o ascendens: postea moueat⁹
voluellū: ita q grad^o stelle super angulū terre cadat: ⁊ respiciat q̄ perue
nerit gradus ascendēs: ⁊ notanda est diligentissime ei⁹ elongatio a loco
considerationis p̄mo: ⁊ hoc p̄ diuisiones factas in instrumento ⁊ p̄ par
tes earundē diuisionū. **P**erinde ponendū est initiū dom^o cui aspect⁹ di
rigit⁹ sup lineā anguli terre: ⁊ iterū notandū est locus ascendētis. **P**ostea
moueat⁹ voluellū: ita quod tāta sit distātia grad^o ascēdentis a loco iam
notato: quāta fuit elongatio eiusdē a loco cōsiderationis in p̄ma acce
ptione distantie: ⁊ grad^o q iam lineā anguli terre tetigerit: erit grad^o in
quē cadet aspectus. **S**i vō ambe stella. s. ⁊ dom^o quā aspiciat ipa: inter
terre cardinē ⁊ gradū occidentē fuerint: ponat⁹ principiū domus in q̄ est
stella sup lineā anguli terre ut prius: ⁊ signet arcus sup quē cadit nadyr
gradus ascendētis: ⁊ ad hanc signationē multū valet inequalis termi
natio arcuū trāuersaliū in aliquos arcus horaz: postea moueatur vol
uellū quoad usq gradus stelle lineā anguli terre tangat: ⁊ notet remo
tio nadyr grad^o ascendētis ab arcu signato: deinde ponat⁹ initiū dom^o
ad quā dirigunt⁹ radij sup angulū terre: ⁊ fiat opatio penit⁹ eiusdē mo
di in hac quarta cū nadyr ascēdentis sicut prius dixi de ipso ascenden
te: ⁊ sic inueniet⁹ gradus aspectus per casū ei⁹ super angulū terre. **S**i
autē stella in prima quarta steterit: ⁊ dom^o ad quā vadit aspectus in se
cūda: collocandū est exordiū dom^o stelle sup angulū terre: ⁊ p motū vol
uelli notet⁹ numer⁹ diuisionū ⁊ partiū earum p̄ distantiā grad^o ascēdē
tis qualia in principio diligentissime notari precepim⁹: nobis se offert
deinde initiū dom^o cui radij transmittuntur sup angulū terre collocet⁹

et arcu positionis nadyr grad^o ascendentis diligenter signato: elonget
ipm ab eodem arcu ad similitudinē distantie duoz locorum in prima
quarta signatoz: hoc est scdm talem numerū diuisionū: et partiū earum
elongabitur nadyr ab arcu iam signato versus oriens: qualis erat nu-
merus diuisionū et earz partiū in distantia duoz locoz in quarta pma
signatozū content^o: et grad^o qui tūc super angulū terre ceciderit: erit gra-
dus aspect^o stelle. ¶ Sed si stella in secunda quarta permanferit: et do-
mus q̄ aspiciē: in prima pmutāda est ecōuerso opario iā posita. Inue-
niā enim distantiā primā per nadyr in q̄rta secūda: deinde accipiā ei si-
milē per gradū ascendente in prima et sp̄ cadet grad^o in quē figurā ra-
dij sup lineā anguli terre. ¶ Intelligēdū autē q̄ inuentis gradib^o aspe-
ctū in arcu q̄ sub oriōnte fuerit: p̄ eosdē haberi poterunt grad^o aspe-
ctū supra oriōntē: gradus enī trini aspectus ex vna parte gradui sexti-
lis aspectus ex alia parte opponit^o: et nadyr gradus sextilis aspect^o hinc:
est ip̄e gradus trini aspect^o illinc: et grad^o quarti aspect^o dexteri: opponi-
tur gradui quarti aspectus sinistri. Quia ad instar hui^o si gradus stelle
cuius aspectus querit^o sup oriōntē permanferit: negociandū est cū na-
dyr ei^o de grad^o loco ip̄i^o ḡd^o stelle: et etiā cū nadyr exordij dom^o ad quā
dirigunt^o radij si dom^o illa supra terrā pmanferit: proiectiones enim ra-
dioz in oppositis quartis eq̄les sūt. ¶ Ampl^o si stella cui^o aspect^o q̄ri-
mus latitudinē habuerit: dabim^o ei locū in nostro instrumēto deinde
scdm eandē doctrine viā quā supra tradidi est procedendū.

Cpus etiā directionū p̄ idem instrumentū explere possū-
mus satis p̄mpte. Situabo enī voluellū ad similitudinē
celi in hora ad quā volo dirigere: et considerabo primo
vtrū locus significatoris vel grad^o quem placet dirigere
sub oriōte fuerit vel supra: qz si sub: accipiā locū illū siue
gradū: et signabo lineā vel arcū in tabula inferiori super
quē stat locus ille vel gradus in illa situatione: signabo etiā locū almu-
ri in limbo: postea mouebo voluellū ut decet quousqz locus in quē ter-
minat directio cadat sup eundem arcū signatū vel lineā: et itez notabo
locū almuri in limbo: et gradus int̄ duo loca in limbo notata contenti:
erunt gradus directionū. Si vō locus significatoris siue gradus dirigē-
tus nec sup arcū nec sup lineā ceciderit: sed in spacio: cōsiderabo habi-
tudinē grad^o vel loci significatoris ad arcū proximū vel lineā: et ad hoc
vtilis sunt illi arcus trāuersales secantes arcus horaz: et signabo locū
almuri in limbo ut prius: deinde ponā gradū in quē terminat directio
in fili habitudine ad eundē arcum vel lineā et iterū signabo locū almu-

ri in limbo: et grad⁹ inf⁹ duo loca limbi signata intercepti erunt gradus directionū. Si aut⁹ locus significatoris siue grad⁹ dirigend⁹ supra ori-
sonem fuerit: siue et locus termini directionis huius significatori corre-
spondētis siue supra oriſontē fuerit siue sub i⁹ quolibet istorū vtendum
est gradib⁹ oppositis: et tunc operandū est scdm iam traditā doctrinam
Sed si locus significatoris sub oriſonte cōstitut⁹ latitudinē habuerit:
notād⁹ est arcus vel linea vel spaciū qd illi latitudini correspōdet et vltē-
rius procedat ut dixi: et si locus significatoris supra oriſontem cōstitu-
tus latitudinē habuerit: accipiendus est gradus oppositus in opposita
latitudine: et negociādū ē ut prius. ¶ Scientia autē ascensionū signorū
inter celi quartas eadem est cū scientia directionū: pp⁹ qd scito vno: scif⁹
et reliquū sufficiat igit⁹ alterū p⁹ vtroq⁹ accepisse.

Non lateat autē nos q⁹ in inuestigatiōe eq⁹tionis cuspidū
domorū: aspectūq⁹ stellaz erratiū ingitūōe precisa: ne-
cessariū est semp cū additione motus octaue spere loca
planetarū oīuz coeq⁹re: ut loco solis p⁹ hāc additionē exa-
minato: horas precise possim⁹ habere: et cuspidēs do-
morū duodecim: et sic vltēri⁹ aspectū grad⁹: post inuen-
tionē vero oīuz subtrahenda est eadē equatio octaue spere tā de cuspi-
dibus domorū quā de locis planetarū oīuz qb⁹ addita fuerat quā etiā
de gradib⁹ aspectū p⁹ premissaz doctrinā inuentis: et sic remanebūt p⁹
dicta oīa cū oī precisione pfecte examinata: eodē mō faciēdū ē in directi-
onib⁹: palā est enī intueri qd cū hore et signoz ascensiones et alia que p⁹
hec inueniunt⁹ supra sint respectu zodiaci spere none: et iudicia respectu
zodiaci spere octaue et hoc opus iā dictū neglexerim⁹: in errorem tur-
pem incidemus: si tā iudicia astrologie scdm habitudinē locorū stella-
rū ad sperā nonā tradita sint: et hoc declararet veritas expertorū: multo
magis placet mihi ut loca planetaz cū aspectib⁹ suis et domib⁹ duodeci
et alijs p⁹ additionē mor⁹ octaue spere verificata remaneāt sine aliq⁹ po-
steriori subtractione eiusdē superueniente.

De aspectib⁹ p⁹ modū aliū.

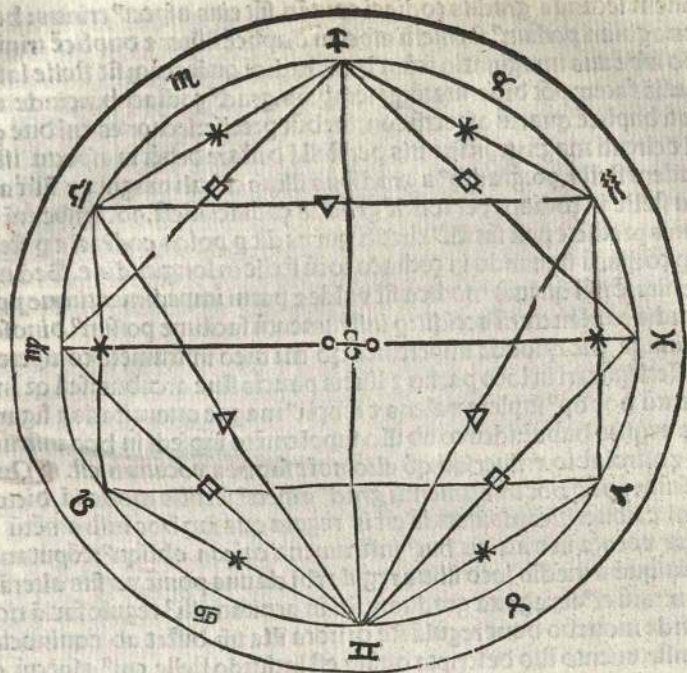
Suo cuiq⁹ libeat domos coequare et aspect⁹ et alia p⁹ mo-
dū illū fm quē imaginamur emisperiū diuidi in ptes eq⁹-
les p⁹ magnos circulos trāseuntes sup⁹ ābas sectiōes me-
ridiani circuli et oriſontis: circulū altitudinis q⁹ oriens et
occidēs vadit vniformit⁹ diuidēdo: qz forsitan hic mod⁹
aligb⁹ rōnabilis videret⁹: tūc aptē voluellū sup⁹ faciēta-
bule huic imaginationi corresponsentē: et disponā ita q⁹ grad⁹ ascen-

dens in hora illa ad quā domos et aspectus equare volumus: cadat super partem orientis orientalem et quia circuli illi magni per sectiones dictas transeuntes distant ad gradus binos: numerabimus a parte orientis orientali versus terre angulum quindecim arcus illorum circuloz magnoz: quia hi prime domui debent: et ubi arcus sextus decimus zodiaci secuerit: non moto voluella extra dispositionē positā: ibi erit initium secunde domus: si in modo faciendum est de tertia et de quarta et de omnibus alijs: et hic est modus equandi domos secundum hanc viam. **A**spectus etiam est facile secundum hunc modum inuenire. **C**onsiderandum est gradus zodiaci in quo est planeta cuius aspectus querimus et notandus est circulus in inferiori tabula pergens sub hoc gradu: et si planeta latitudinem habuerit: fiat secundum quod ei debet: et semper notetur circulus transiens sub ipso: et ab hoc notato circulo numerabimus hinc inde triginta de illis circulis: et ubi tricesimus primus zodiaci percussit: ibi erit aspectus sextilis illius planete: hinc dexter hinc sinister: similiter ab eodem notato circulo computabimus quadraginta quatuor de circulis illis: et ubi quadagesimus sextus zodiaci tetigerit: ibi quartus aspectus: similiter faciemus suo modo de aspectu trino: vel accipere poterimus na dyr sextilis aspectus utriusque: quia idem erit utrobique: cum enim circuli illi omnes magni sint: de necessitate transibunt semper per gradus zodiaci quod sibi inuicem opponunt. **D**irectio quoque facilis est hac via: notabo enim circulum super quem steterit significator vel locus unde directio principium capit: et signabo locum almuri in limbo: deinde vertam voluella quousque terminus directionis super eundem notatum circulum ceciderit: et ite per signabo locum almuri in limbo: et tunc computabo gradum limbi inter illa duo signata loca contentos: quia hi sunt gradus directionum.

De aspectibus secundum communiter astrologorum et specialiter secundum albatēgnū.

Si et modus tertius in aspectibus accipiendis qui a quā pluribus primus habet tamquam a plerisque philosophis auctorizatus: et est per gradus equales qui sunt zodiaci: uniformiter accepti: et hoc esse verum affirmat albatēgnū in quinquagesimo quarto capitulo libri sui: nisi stella cuius aspectus queritur latitudinem habuerit aliqualem ab ecliptica linea: unde si nullam latitudinem habuerit: statim aspectum gradus apparebunt: stella enim hoc modo in principio arietis constituta aspectu sextili respicit principium geminorum et principium aquarii: et simili modo de alijs aspectibus et hoc per singulos gradus orbis signorum: ut patet in figura sequenti.

Quod si quā latitudinē habuerit stella: parū poterit hoc impedire etiā si la-
 titudo posset esse. 10. gradū: qz vix faceret hoc diuersitatē in aspectib⁹
 de. 30. minutis vni⁹ gradus: sicut apparere pōt experienti: et hoc solū cō-
 petit sextili aspectui trino: mod⁹ enī imaginandi maneries aspectuum
 in hac intentione talis est: qd imaginand⁹ est circul⁹ magnus transi-
 ens per stellā cuius aspectus querim⁹ secet lineā eclipticaz in duo me-
 dia: hoc pacto q ab vna illarū sectionū vsq ad stellā sint grad⁹. 60. de
 gradib⁹ illi⁹ magni circuli: et gradus zodiaci q sūt ab illa eadem sectio-
 ne vsq ad gradū zodiaci in quo ē eadem stella in longitudine quānis
 in latitudine sit extra sunt gradus zodiaci qui sextili aspectui debent: et
 cum oēs circuli magni in sphaera secent se per equalia: necessariū est ut a
 loco stelle eodem vsq ad sectionē aliam sint gradus. cxx. de gradibus
 eiusdē magni circuli: et a gradu stelle eiusdē in zodiacovsq ad illā secti-
 d 3

onem secundā gradus zodiaci contēti sūt eius aspect⁹ trinus: hoc mō
 imaginari possum⁹ sextilem aspectū duplicē filiter ⁊ duplicē trinū: q̄rti
 yō aspectus imaginatio scdm̄ hanc radicē quātacūq; sit stelle latitudo
 nullā facere pōt diuersitatē qn̄ semp. 90. grad⁹ zodiaci hincinde nume
 rati duplicē quartū aspectū continebūt precise: sectiones enī due zodia
 ci z circuli magni transeuntis per stellā distare debēt in aspectu isto ab
 eadem stella. 90. gradib⁹ a gradibus illius circuli magni: ⁊ filit a gra
 du stelle in zodiaco per totidē gradus zodiaci idest. 90. ante enī secti
 ones predictę poli sūt illi⁹ circuli qui vadit p̄ polos zodiaci ⁊ p̄ stellam
 ⁊ p̄ zodiacū signando in zodiaco locū stelle in longitudine. Sed ut di
 uersitatē illā quāuis modica sit valde ⁊ parui impedimenti: que pp̄ la
 titudines planetarū accidit: p̄ instrumentū facillime possum⁹ dinoscere:
 adiungā hic quoddā impertinēs qd̄ tñ i meo instrumētō competenter
 posset figurari in loco paruo ⁊ lineis paucis siue arcubus: sed qz instru
 mentū hoc op⁹ sup̄lere valens ⁊ ampli⁹ magne quantitatis ⁊ figuratio
 nis exsiste habui: idcirco ab illo sup̄lemētō sup̄fedi in hoc instrumen
 to ⁊ astrolaby vniuersali qd̄ alio noīe saphea vocatum est. ¶ Quoti
 enscūq; igit p̄ hoc instrumentū grad⁹ aspect⁹ sextilis modo iā dicto in
 uenire libuerit: computandū est in regula que sup̄ hoc instrumētū mo
 uetur vocata in tractatu hui⁹ instrumenti orizon obliqu⁹: cōputand⁹
 est iniquā a medio loco illius regule vbi clauus ponit versus alterā ex
 tremitatē ei⁹ sexaginta gradus: ⁊ ibi in acuitate illi⁹ regule faciā notā
 deinde mouebo hanc regulā ita qd̄ nota illa tñ distet ab equinoctiali
 in instrumento illo descripta quāta est latitudo stelle cui⁹ aspectū q̄ro
 ⁊ hoc cōputando in arcubus illis qui reuoluciōes vocantur ibi: ad
 similitudinē latitudinis stelle: ⁊ illi arcus sūt loco circuloꝝ paralleloꝝ
 in illo instrumento: ⁊ tūc trāsserā notā in tabulam: postea considerabo
 arcū circuli secādis equinoctialē p̄pe quē vel in quo stat nota illa: ⁊ sunt
 illi arcus vocati ascensiones in tractatu illi⁹ instrumenti: ⁊ quot fuerint
 gradus ⁊ partes eozū ab hac nota vsq; ad diametrū q̄ venit a polis eg
 noctialis lineę cōputādo per arcus illos q̄ ascensiones vocant: tot gra
 dus zodiaci corresponsdebunt sextili aspectui stelle q̄sito: ⁊ talis aspect⁹
 sextilis est sp̄ minor. 60. gradib⁹: ⁊ quanto sextilis minor est sexaginta:
 tanto trinus eiusdē est maior. 120. ita qd̄ sextilis ⁊ trinus semp in op
 positis gradibus cadūt: ⁊ idem de vtroq; sextili: ⁊ de vtroq; trino. De
 aspectib⁹ igit hec sint dicta. ¶ De inuentiōe aut grad⁹ ascēdentis reuo
 lutionū annoꝝ tam mundanoꝝ quā nataliū p̄ hoc instrumentū necnō
 ⁊ de alijs multipharys de quib⁹ per idem instrumentū negociandū fo

ret cum in diuersis tractatib⁹ sufficient^r sint expressa: mugatoriu mibi vi sum erat hic replicasse: pro tāto igit apocopata vltiori prolongatiōe scripture hūic opusculo terminū hic statuā.

Placeat ergo vestre philosophice discretioni frater vvilhelme istud mee puerilis excogitationis tantillū qđ ne vobis esset fastidio ita succincte p̄cindere studui sperās in vestro magno intellectu z p̄claro qđ melius me sciretis intelligē quā ego memetipm expinere valerē. Porro sciatīs absq; dubio qđ si me adhuc virū fore cōtingeret ad his maiora amore vestre beniuolētie me promptū inuenietis. Valeat sp̄ vestra dilectio que deo annuente mei nequaquā obliuiscat.

Expletū est hoc opusculū ab harrico bate in villa machlinensi: luna cōiuncta ioui in domo septima: ascendente leone. Anno dñi. 1274. qñ 7° idus octobris: ad petitionē fratris vvilhelmi de morbeca ordinis p̄dicatorū: dñi pape penitētiarū z capellani.

Volentes qđē vera loca planetarū coequare p̄ instrumētum nostrū ad hoc specialiter ingeniātū sic p̄cedem⁹: cū sit ibi circulus vnus locabilis scōz diuersos situs z dislocabilis: qđ cōmune gerit officiū equantis quinq; planetarū: saturni videlicet iouis martis solis z veneris: Si de sole sit intentio: illam partē hui⁹ circuli vbi descripta est aux locabim⁹ scđm illud foramē sup qđ descripta est aux solis: z partes oppositā in opposito foramine: tunc ergo cōsiderato argumento solis ad horam datam ex tabulis toletanis aut consimilibus super octauā speram fundatis extracto: consimilem numerum in hoc circulo equāte ab auge videlicet incipiendo vbi numer⁹ terminabit notā faciem⁹: postea a centro clauī infixi in medio instrumēti filiū extendentes p̄ notam in circulo equātis signatā: vsq; in orbē signorū qđ est limbus instrumēti directe ptrahem⁹: z locus quē filiū hoc mō extensū in limbo secuerit: ē ver⁹ loc⁹ solis in octaua spera. Est enī instrumētū hoc sup mor⁹ planetarū ad octauā sperā relatos ingeniātū z radicātū: scđm qđ aq̄kel z alij cōsideratores quāplures tabulas suas fundauerūt: ut patz in tabulis toletanis: nouariensibus: herfordensibus z alijs pluribus. P̄tholeme⁹ vero: z geber: albategni: abrahāq; inde: z aq̄ophi⁹ ceteri quoq; magistri p̄bationū z maxime oriētales astronomi mor⁹ planetarū fm nonā sperā cōsiderātes radices suas sup hoc fundauerunt: z hoc p̄z in

tabulis ptholomei: albategni et abrahe: in tabulis pisanis vintonien-
sibus et alijs: ppter qd et iudicia sua ad instar huius ptozulerūt: ut apparet
precipue in principio iudiciorū albumaçar: et hi oēs motū octauae sperae
diuersū posuerūt a priorib⁹: hi enī ipm posuerunt vniformē sup polos
codiaci: alij vero circulos paruos imaginatos sup capita arietis et libe.
Et quāq; hoc nostrū instrumentū sup octauā sperā fundatū sit: ni bilo-
min⁹ valet ad mot⁹ planetarū hac secūda via coequādos q̄ est scdm no-
nā sperā. **S**i igit placuerit hac secūda via locū solis inuenire ex tabu-
lis ad hoc constitutis: ut sūt tabule machlinenses: vel pifane: argumen-
tū solis accipiam⁹ et negociū vltērī per oīa eo mō q̄ pdocui: et locū so-
lis in orbe signorū sic inuentū diligētē notabim⁹ et seruabimus vlt scri-
bemus: deinde augem solis in octaua spera put in tabulis toletanis
aut alijs consimilibus ponitur de auge solis scdm nonam speram tem-
pori dato cōgruente inueniem⁹: et residuū loco solis iā inuento quē di-
ligenter seruari preceperā addat: et sic habebim⁹ questitū: verbi gratia.
Aux solis in octaua spera ē duo signa. 17. gradus. 50. minuta. Aux vō
solis in nona spera sit pro tempore dato: duo signa. 29. gradus. 13.
minuta: de hoc igitur numero priorēem subtrahamus: et relinquuntur
vndecim gradus vīgintitria minuta: quos gradus et minuta loco solis
scdm dictum modum inuento et seruato addamus: et hoc est questi-
tum. Est etiā aduertendum qz mouet octaua spera fm posteros magi-
stros pbationū vniformiter in. 70. annis gradu vno. et hūc motū sequū-
tur auges planetarū quare fm exigētā temporis rectificanē de auges
relate ad sperā nonā: et hoc pro qbuslibet. 70. annis in gradu vno: et pro
centū in gradu vno et 25. minutis: et pro 20. annis in. 17. minutis: et pro
anno vno in. 51. secūdis: et ad instar hui⁹ oportet illud additamentum
de quo exemplū iam posui pro suo tpe verificari.

De edñione saturni: iouis: martis et veneris p instrumentū.

Erum aut locum saturni in octaua spera si per hoc in-
strumentū placeat inuestigare sic est negociandū: circu-
lum illū trāslocabilem q pro equaute seruit locabimus
suo modo respectu augis saturni in instrumento descri-
pte sicut precepi fieri in sole: aptabimus etiā epīclū sa-
turni sic: rotunditatē illā siue rōdellū qui est in termino
lamine deferentis epīclū ponem⁹ ita: qz foramē in eo factū sit indire-
cto foraminis qd ē in centro principalis instrumenti: et vertim⁹ hūc ron-
dellū ita qd cētū equātis saturni in ipso rondello signati directe cadat
vltus augē saturni: et tūc rōdell⁹ spōie locabit⁹ p se: qz cauilla q̄ in subteri-
ori parte rondelli infixa ē ingriediet foramē sibi coaptū: et tūc firmetur

rondellus cū clauo principali qui in medio capitis sui centrū portat or-
bis signoz z hec oia apparent facilia sola inspectione instrumenti. **Ex**
tabulis igit tolosanis aut consilib⁹ cētro saturni extracto ab auge eqn-
tis incipiendo cōsimilē numerū fm successione numeri diuisionū in ipso
equantis circulo cōputem⁹: z vbi numerus finierit fiat signuz: postea a
centro equantis in sculpto in rondello filiū extendat vsqz in signū factum
in equante: z sub hoc filo sic extenso voluat epicyclus: ita ut aux eius
z oppositum augis epicycli directe cadant sub ipso. **Argumentū** etiā sa-
turni mediū per tabulas inuentū considerantes: ad similitudinē ei⁹ in
epicyclo saturni computabimus z vbi terminauerit cōputatio: lingulā
que sup epicyclū vertit cōgrue aptem⁹ corpore epicycli immobili z quieto
pmanente: repositē igit filiū z extendat a centro clauī directe p signū in
lingula z figuratū vsqz in orbē signoz: z locus orbis signozū quē filuz
designauerit ē verus locus saturni in octaua spera. **Si** vero libuerit
opus nostrū ad secundā sectā pmutare: z locū saturni scdm illi⁹ secte ra-
dices p instrumentū nostrū equare: extraham⁹ centrū saturni z argumē-
tum ex tabulis machlinētib⁹ aut pisanis vel cōsimilib⁹ que scdm nonā
speram currunt: z negociemur vlti⁹ scdm eundē modū penitus quez
statim predocui de saturno: z postqz locus saturni fm hoc inuent⁹ fue-
rit in orbē signozū referuet diligenter: z tandem fiat eidē talis additio
qualē ante posui in exēplo de sole. **Habita** aut doctrina de equatio-
ne saturni per instrumentū: sufficienter patet doctrina equatiōis iouis
martis z veneris p idem instrumentū: est enī modus operis cōsimilis
penitus postqz circulū equantē scdm situm cuiusuis debiti collocaueri-
mus: z epicyclū vniuscuiusqz aptauerim⁹ modo cōuenienti: hz enī quili-
bet suū epicyclū ut patet in instrumēto. **Notandū** est etiā qd ppter par-
uitatē distantie centri equantis veneris a centrō orbis signozū: necesse
erat centrū equantis eius cadere super clauū instrumenti nostri: ppter qd
cauendū est diligenter qd in equando venerē: clauus instrumenti ita di-
sponat quod illud centrū ecētricū directe vertat sub auge veneris oī ne-
gligētia psums amota. **Sic** igit patet quō per nostrū mai⁹ instrumentū
de equatione qnqz planetarū est negociandū.

De mercurio.

Sed qz speciale habem⁹ instrumentū pro mercurio z lu-
na ppter difformitatē motus ipozū a superiorib⁹: idcir-
co speciale oportet tradere doctrinā qualiter ad equādū
loca sua cōnegociari cum ipso debem⁹ instrumento: igit
si mercuriū equare libuerit: illam faciem instrumēti que
pro mercurio seruit considerem⁹. **Habet** enī instrumētū

Mōg coequandi vā lora p lra

hoc duas facies quarū vna seruit pro mercurio ⁊ altera p luna: accipie-
mus igit primo cētrū mercurij put p tabulas scdm octauā sperā curren-
tes inueni: deinde inspecta facie instrumenti vicaria mercurij: reperi-
mus limbū ei⁹ diuisū admodū duode i signorū zodiaci: infra limbum
autē imediate in eadem superficie circulū aliū cū suis diuisionib⁹ ⁊ ritu-
lo numerali imobilē penit⁹ inueniem⁹: ⁊ hic circul⁹ equans est mer-
curij: ⁊ infra hunc equantē est ali⁹ in alia supficie mobilis ⁊ volubilis cū
suis diuisionib⁹ debito numero intitulat⁹: ⁊ hic circul⁹ vocat⁹ est circu-
lus augis mobilis: infra hunc autē circulū vertit rotūda tabula deferēs
epiciclū mercurij. Equem⁹ ergo mercuriū sic fm numerū centri mer-
curij ex tabulis p accepti ut dictū ē: cōputabim⁹. n. i circulo augis mobilis
ab auge eius incipiētes scdm successionē numeri ibidē intitulati: ⁊ vbi
numerus terminatur notam faciem⁹: deinde vertat⁹ circulus ita qd hec
nota sub auge equantis imobilī directe cadat: ⁊ tūc firme⁹ hic circulus
cū cera vel alia re ne possit vacillare: postea cōputem⁹ scdm idē cētrū
mercurij in circulo equātis incipiendo ab auge ei⁹ imobilī scdm suc-
cessionē suarū diuisionū ⁊ numeroꝝ ⁊ vbi comput⁹ iste terminatur fiat no-
ta: de hinc extendat⁹ filiū ab hac nota vsq; in cētrū equātis iuxta prin-
cipale cētrū instrumēti apparēs: ⁊ vertat⁹ tabula deferēs epiciclū quo-
vsq; cētrū epicicli ⁊ aux ei⁹ filī ⁊ oppositum augis directe sub hoc filo
cadant: postea vero numerabim⁹ in epiciclo in exteriori scilicet circulo
descripto in ipso portione mercurij: siue argumentū extractū ex tabulis
sibi appropziatis: ⁊ signabim⁹ vbi terminat⁹: ⁊ postremo extendem⁹ filiū
a centro principali qd est in medio instrumēti: ⁊ p signū notatū in exte-
riori circulo epicicli vsq; ad limbū instrumēti: ⁊ locus fili in limbo: est
verus locus mercurij in octaua spera. **¶ Qd si voluerim⁹** seg sectā aliā
que ē ad sperā nonā: tūc negociabimur sicut docui in saturno.

De luna.

Suo lunā equare placuerit faciē hui⁹ instrumenti p luna
factā cōsiderem⁹: ibiq; apparet precisa figuratio motuꝝ
lune scdm qd per magistros pbatōnū inuenti sūt ⁊ ima-
ginati: mediū igit locū solis ex tabulis extractum: in lim-
bo signem⁹: p ea accepta elōgatōe lune a sole fm mediū
cursū ex tabulis ad hoc factis: cōputādū est in circulo il-
lo q imediate sub limbo voluit⁹ ⁊ est circulus augis lune: computanda
sūt in quā tot signa gradus ⁊ minuta incipiendo scilicet ab auge fm suc-
cessionē numeri in ipso descripti: quotta est elongatio lune a sole: ⁊ po-
nendus est grad⁹ signat⁹ in quē terminat⁹ cōputatio illa: sub signo me-

dij mor⁹ solis: & tūc firmabo hūc circlū ne vacillet: deide cōputabo in eodē circulo augis a termino numeri primi iterū tātu quanta est elongatio lune a se: & hoc est duplū elongationis lune a sole: computādum est in circulo augis ab auge eius: & tūc extendā filiū a centro limbi qđ ē centrū orbis signorū vsq; in locū vbi cōputatio terminat in circulo augis: postea voluā tabulā deferentē epiciclū quousq; centrū eiusdē epicicli cadat sub hoc filo: tūc remaneat hec tabula immobilis: sed trāsserā⁹ filiū ad centrū oppositū centro deferentis lune: & ab hoc centro extendamus filiū directe per centrū epicicli & vltra: & sub hoc filo locem⁹ augē & oppositū augis: & maneāt oēs tabule instrumēti quiete: hoc aut centrū a quo extendit filiū est illud foramē paruulū qđ voluit circa rondellum in medio instrumenti locatū: centrū vero deferentis qđ eodem mō voluit: sciēter obturauit: ut centrū ei oppositū distincti⁹ appareret: post hec quidē extracto argumento lune ex tabulis: fm ei⁹ quantitātē computabo signa & grad⁹ in epiciclo instrumenti: & locabo lingulā que sup. epi- ciclū voluit: ad sitūdinē argumenti lune: postremo vō extendā filum a centro principali quod est in medio instrumenti: & p mediū crucis in lingula epicicli figurate vsq; in limbū instrumēti & loc⁹ fili in limbo est verus loc⁹ lune. Est etiā hic intelligēdū quod fm quācūq; viā siue fm octauā sperā siue scdm nonā lunā equare voluerim⁹: & p quascūq; tabulas centrū lune & argumentū accipiam⁹: semp tamen est vn⁹ modus operandi in instrumento nostro. /

¶ Sinit felicif opusculū abrahe iudei de natiuitatibus cum exēplarib⁹ figuris singulis domibus antepositis: Et magistralis cōpositio astro- labij Danrici bate. Impressū venetijs arte & impensis Erhardi ratdolt de augusta. Anno salutifere incarnationis dñice. M. cccc. lxxv. nona kalendas Januarij. -

1485

